دەریاوانە خنکاوەکە

دەریاوانە خنکاوەکە

نوسینی: گابریێل گارسیا مارکیز

وەرگێڕانی: شێرزاد هەینی

چیرۆکی ئەم بەسەرهاتە

لە(28)ی شوباتی(1955)دا، هەواڵ و دەنگۆی وەرگەڕان و فەوتانی دەریاوانانی پاپۆڕی کالداسی کۆلۆمبی بڵاوبۆوە. پاپۆڕەکە لە کەنداوی ئالاباما لە دەریاو ناوچەی موبیل هەڵقەناو ڕۆیشت بۆ قرتاجە، پاش ڕوودانی کارەساتەکە بە دوو سەعات کالداس گەیشتە قرتاجەو پیاوانی ڕزگارکەر بە دوای ئەم هەشت کەسە گومبووە کەوتنە گەڕان و سوپای ئەمریکیش لە کەناڵی پەنەما هاوشانیان بوو، کەوا بۆ جێبەجێکردنی کاری خێرخوازی گەڕان، پاش چوار ڕۆژ بە

ڕەسمی مردن و خنکاندنی ئەم هەشت کەسە بڵاوکرایەوە.

پاش هەفتەیەك لە باکووری کۆلۆمبیا، لویس ئەلیخاندرۆ فیلاسکۆ دەرکەوت، دە ڕۆژ لەسەر تەختەدارێك خۆی گرتبوو، ئەم ماوەیە، بێ ئاو و نان بوە. ئەمەش، گێڕانەوەی بەسەرهاتی خۆیەتی کەوا بۆ ڕۆژنامەی(ئەل ئەسبکتادور دی بۆگۆتا) گێڕابۆوە. گێڕانەوەو نوسینی ئەم داستانە زۆری نەمابوو سەری من بخوات و ناوداری و کارەکەمی لەسەر دانێم.

کۆلۆمبیا، لەژێر سایەی دیکتاتۆریەتی سەربازی ژەنراڵ گوستانو روخاس بینیلا بوو، هەر لەو دەمەدا بوو، خۆپیشاندانی خوێندکارانی پایتەخت بە چەك و ئاگر وەڵامدرایەوە و چەند خوێندکاریش، کە ژمارەیان نەکرا بزانرێت کوژران.

ڕۆژانی یەك شەممە، کۆشکی ژەنراڵ بێزار دەکراو ترسی زۆریان لە جەماوەری تەماشاکەری زۆرانبازی گا هەبوو، دیسان جارێکی تر تەقەیان لەوانیش کردو زۆریان کوشتن .ڕۆژنامەبەرهەڵستکارەکان بەوردی لە بابەتێ دەگەڕان,کەوا ڕووی بۆگەنیو کاری بەدکاریان دەرخەن, من و گویارمو کانو، سەرۆکی ڕۆژنامەکە بوو، هەروەهاخوسیە

سلغار,بەرپرسی پەخشی بوو، هەرسێکمان ڕۆژنامەکەمان دەردەکرد. هەرسێکمان، تەمەنمان سی ساڵان بوو.

کە فیلاسکۆ، سەرکەوت و گەیشتە لامان و ئارەزووی گێڕانەوەی بەسەرهاتەکەی هەبوو, بەڵام! ئێمە چەندی دەدەینێ و ئەو چەندی پارە دەوێت! کە لە نەخۆشخانە بوو، پاسەوان و دەریاوان و ئاسایشی تایبەت چاودێرییان دەکرد. پێش ئێمەش، ڕۆژنامەنووسێك بە جلی دکتۆری لێیچوبوە ژووریێ و زۆری لێهەڵکڕاندبوو، چەوری تێدا نەبوو. هەروەها بۆ کاری ریکلام و پڕوپاگەندەی بازرگانیش سوودی لێوەرگیرابوو، فێرە پارەیان کردبوو.. بۆ نموونە:

*کارگەی پێڵاوەکەی، زوو خۆی گەیاندبوە لای و سوودی لەو قسەیەی وەرگرتبوو، گوایە ویستویەتی پارچە لاستیقێکی پێڵاوەکەی بخوات، بەڵام! ئەو بۆی نەکراوە، کۆمپانیاکە ئەمەی بە قازانجی خۆی وەرگرتبوو!

*کاتژمێرەکەی دەستی، لەو دە ڕۆژەو لەناو دەریاو لەناو ئاوا هیچی لێنەهاتوەو کاری کردووەو پاش و پێش نەبوەو قازانجی زۆری پێگەیاندووە، بۆ ڕەواندنەوەی تەنیاییەکەی..!

*لە ڕادیۆو تەلەفزیۆندا، کە خەڵاتی ستایشی وەرگرت، وتەیەکی نەتەوەیی خوێندبۆوە.

*وێنەکەی کرابوە سەرەتاو کۆلاژی چەندین گۆرانی و بەرنامە.

*شاژنی جوانیش ماچی ڕوومەتی کردبوو.

ئەمانە، هەموویان دەوڵەمەندیان کردبوو، ڕووی لەهەر دەرگایەك کردبێ, کۆشێ پارەیان داوەتێ، بۆ ئێمەش، بایەخی ئەوتۆی نەمابوو، هیچی تازەی پێنەبوو و ئێمەش پارەمان بەو شتانە نەدەدا. لە هەمووشی گرنگتر ئەوەبوو، ئەو لە سنوورێك دەرباز نەدەبوو..!؟ کە سەرکەوت، گویارمو کانو توشی منی کرد و منیش وامزانی نارنجۆکێکی دانراوە وا سەیرم کرد، لام ئاسایی بوو، پیاوێکی بیست ساڵانە، لە بۆقچیەکی پارەویست، لە هیچی ترو لە پاڵەوانی نەتەوەیی نەدەچوو!! بەلاٚم! گێڕانەوەکەی و شێوەی ئاخاوتنەکەی سەرنجی ڕاکێشام، وەك ئەوەی، گاڵتەی بە پاڵەوانی نەتەوەییەکەی دەهات، قسەی خۆش و ڕەفتار شیرین و گاڵتەچی بوو، دانیشتنەکانمان، بە بیست دانیشتن کۆتایی هات، هەر جارەی، شەش کاتژمێری دەخایاند، بە شرۆڤەکردن و فێڵبازی و سوڕانەوەو تام و جۆش و خۆشکردنی باسەکە، گێڕانەوەی بەسەرهاتەکەم پێ تەواوکرد.

ئـەم گێڕانەوەیــە بــە مــۆری خۆیــەتی و بــەناوی منــەوە بڵاودەبێتەوە، بۆیە جیاوازی هەبوو، لـە دەقی بەسـەرهاتەکەو زانینی لەلای خوێنەران، هەست دەکەم، ڕاستگۆیی و ناسـکی پێوەبوو، هەروەها تەم و درۆو شاراوەیی نەبوو..!

لە هەموو ڕۆژەکاندا، کە قسەمان کرد، خۆشترو بەسـودتر ڕۆژی چوارەممان بوو، کـە داوام لـە فیلاسکۆ کـرد، چۆنیەتی هـەڵکردنی گەردەلوولەکـەو تـەوژم و زبرەکـەی باسـبکات.!!! کەچـی ئـەو بزەیـەکی هاتـێ و وتـی: پێلێنـانم لـە ڕاسـتی ئـەم بابەتـە، سەربەسـەر زێـڕ دێنـێ.! گـەردەلوولی چـی..؟! تـەوژمی چـی!؟، بــەپێی ڕاپــۆرتی کەشناســی لــە کاریبــاو لــە ڕۆژی کارەسـاتەکەدا، ئاووهــەوا ئاسـایی بـوو، ئاسـۆ کـە هـێمن و بێگـەرد، نـە دەریـا هەڵـچوبوو، نـە شـەپۆلی شـێت و هـاریش هــەبوو..! مەســەلەکە ئــەوەبوو، بارەکــە زۆر قــورس بــوو و توندیش نەبەسترابوو، هۆی فەوتاندنی ئەم هەشـت کەسـەش، دەگەڕێتــەوە بــۆ ئــەم هۆیــە. هــەروەها، بارەکــەش قاچــاخبوو هـەڵگرتنی قەدەغـە بـوو، بارەکـەش لـە سـنووری خـۆی زۆرتـر بوو، بۆیە توانای ڕزگارکردنی ئێمەی لا زەحمەت بوو، بارەکە قاچاخ بوو، شتی وەك تەلەفزیۆن و جلشۆڕو سەلاجە.. بوون. بارکردن و بەستنەکەی فێڵێکی سیاسی و ڕەوشتی بوو.

هـــەتا ڕۆژی چـــوارەمیش، حکومـــەت ڕیپۆرتاژەکـــەی بەدڵبوو! بەڵام کە دەروازەی نهێنیەکان خرانە سەرپشت، زۆر سـەغڵەت بـوو، بـەڵام! دەسـتـەڵاتی نـەبوو، ئەگـەر نوسـینەکەی ڕادەگــرت، مەســـەلەکە گـــەورەتر دەبـــوو، بۆیـــە ویـــستی، پاڵەوانەکـە بـە پـارە چـاوپۆش بکـات، بـەڵام سـودی نـەبوو، ئەویش و ئێمـەش سووربوین لەسـەر تـەواوکردنی ڕۆژانەکـە، خەڵکەکەش، زۆر شـەیدای بـەردەوامی نوسـینەکە بوون و بـە جۆرێـك بـۆ تـەواوی زنجـیرە بڵاوکراوەکـە پـەرۆش بـوون و بـەدوای دانـە کۆنەکانـدا دەگـەڕان و ئێمەشـیان هەراسـانکرد. نوســینەکە، دەنــگ و هەرایــەکی زۆری دروســتکرد. بۆیــە حکومەت، هەر دەستەڵاتی ئەوەی ما، کەوا بەلاغێکی ڕەسمی بڵاوکـردەوە، کـەوا نوسـینەکان و قـسەکان، هــەموو درۆن و قاچـاغ بارنـەکراوە و کەمتەرخـەمیش نـەکراوە لـە خنکانـدنی هەشت کەسەکە. ئێمەش، بۆ پشت ئەستووری خۆمان، نـاو و ئەدرەسـی سـواربووەکانی کالـداسمان پەیـداکردو لـەوانیش، شـتی زۆرمـان دەسـتکەوت و مارکـەو بـاری جـۆر و چـەندی بارەکـەمان ڕاگەیانـد. هەڕەشـەو چاوسـوورکردنەوەش، یـەك دێری وشەیەکی فیلاسکۆی نەگۆڕی..

لە ئەنجامدا ئەو لە کارەکەی دەرکراو ڕۆژنامەکەی ئێمەش داخـرا. گەرچـی پـاش دوو مـانگ ڕژێمەکـە گـۆڕاو کەشـەکە

باشتر بوو، بەڵام من هەر سەرگەردان و دەربەدەر بووم، من وا لە پاریس دەژیم و فیلاسکۆش دەنگ و هەواڵی نەما.! دیارە، پاش ماوەیەك ڕۆژنامەنوسێك لە کۆمپانیایەکی هاتوچۆ بینیبووی و دیداری لەگەڵ سازکردبوو، لە وێنەکەی دیاربوو دەستی گەردون شێواندبووی. بەڵام! هەر بەپاڵەوان مابۆوە.

پازدەساڵ تێپەڕی و ئەم نوسینەی خۆم نەخوێندەوە، زۆریش پەرۆشی بڵاوکردنەوە و چاپی بووم، بەڵام! دەزگاکانی پەخش، ئیمزای پاڵەوانەکەیان لە نوسینەکەی من لا گەورەترو بەنرختر بوو، گەرچی، ئەو بە نوسینەکەی من ناودار بوو، ئەوەش باوەو زۆرجار شتی وا ڕوویداوە، پاڵەوانی نوسەرێك لە نوسەرەکە زۆرتر باسی دەکرێت و نیگاکان لەدوای دەبن و بایەخی پێدەدەن، منیش وام لێهات و ماندووبوونی من و دەربەدەرییەکەم بەرچاو ناگیرێت..! پاڵەوانەکەم بوە خاوەنی نوسین و ئەرکە قورسەکەم.

بەسەرهاتی دەریاوانێکی خنکاو

بەشی یەکەم

-1-

لەه(22)ی شوباتدا، ئاگادارکراینەوە کە بگەڕێینەوە کۆلۆمبیا. هەشت مانگبوو لە ئەمریکا، لە شاری موبیل لە ئەلباما "کالداس" مابووینەوە. پاپۆڕەکەمان هەندێ کاری چاککردنەوەی ئەلکترۆنیو زەخیرەی چەك و تەقەمەنی دەویست، لەم ماوەیەدا، چاوەڕێی فەرمان و هەواڵ بووین، هیچ کاری ترمان نەبوو, لە ڕۆژانی پشودانا، هەر دەگەڕایین و دەچووینە سینەماکان و لە باڕی بەندەرەکەش ویسکیمان فڕدەکرد و خۆمان سەرخۆش و خەیاڵدەکردو گاڵتەماندەکرد.

لەم ماوەیەدا، لەگەڵ کیژێکی ناوچەکە بوومە هاوڕێ و کەمێ ئیسپانی فێر ببووم و پێکەوە دەچووینە سینەماو

فیلمـــی چـــاکمان دەبینـــی، جارجـــاریش ســـاردەمەنیمان دەخواردەوە و قەت دڵم نەدەشکاند، بە ئینگلیزیو ئیسپانی لـە یـەکتری دەگەیـشتین. هـەمووومان دانەیـەکی نـوێی فیلمـی "گەردەلوولێك لە کایندا"مان بینی. فیلمەکە لە ژان و ئازاری سواربووەکانی پاپۆڕێك دەدوێت، کە شەپۆلی شێت توشیان دەبێـت، دیمەنەکـە، ژانـەکان لـە هـزرو بیرەوەریمدا گیربـوو و لێبونــەوەی زەحمــەتبوو. ژانەکــەی هــەژانێکی بــەهێزی لــە دەروونمـدا دروسـتکردبوو.. منـی ترسـاندبوو، چـونکە دوو سـێ ڕۆژی تـر سـواری کالـداس دەبمـەوە. فیلمەکـە وا منـی ترسـاندبوو، ڕۆژی دوایـی نەهاتمـەدەرێ، هـەرگیز مـن وا لـە دەریـاو سـواربوونی پـاپۆڕ نەترسـاوم، ئـەم فیلمـە جیهـانی دەریـاو سـواربوونی ئـاوی لەپێشـچاومدا ڕەشـکرد. هـەموو ئامۆژگاری و ڕێنمایی مامۆستاکانم لەلا بووە گاڵتە!.

وەنـەبێ ،ئەوەنـدە پێشبینیم بـەهێز بێـت و بـیرم بـۆ ئـەوە چووبێت ئێمەش وامان بەسەربێ. نەمدەزانی! بەڵام فیلمەکە زۆری ترسـاندبووم، ئـەوە دوازدە سـاڵە لـە دەریـا کـار دەکـەم، هێنـدەی ئـەمجارە نەترسـاوم، هـەرگیز ئەوەنـدە دڵتـەنگ و پەشێو نەبووم.

سەرکەوتمە سەرەوەو بە دڵتەنگییـەوە پـاڵم دایـەوە، خـەو نەچـووە چـاوانم، تەماشـای چـل کەسـەکەی سـەرپاپۆڕەکەم

دەکــرد، ئــەوان خــەویان لێکــەوتبوو، هەناســەی قوڵیــان هەڵدەکێشاو پرخـەیان دەهـات، لـە شـیرینی خـەودا بـوون، پرخــەی ئەفـسەری روکـن لـویس رۆنجیفـۆ لـە هــەموویان بــەهێزتربوو، پــاش هەشــت ڕۆژی تــر، لــە جیـاتی ئــەوەی بگەڕێتەوە ئامێزی ژنەکەی، بووە تەرمێك و نقوومی بن دەریا بــوو، بــاری پاپۆڕەکــەمان، هــەمووی ســەلاجەو جلــشۆر و کەرەستەی کارەبایی ترو شتی لەم جۆرە بوون.

بارەکـەمان، جێگـای ترسـێ نـەبوو. بـەڵام مـن ترسـابووم، هەر دەمویست خۆم بخافڵێنم و فیلمەکە لەبیر خۆم ببەمەوە، زەحمەت بوو، پێدەکەنیم و باسی سبەینێ و دوای گەڕانـەوەم و گەیـشتنەوەم دەکـرد، زۆرتـر سـەغڵەت دەبـووم. لـە بـاڕی بالوکـادا، لەگـەڵ ئەفـسەری روکـن رامـون هێـدیرا بەیەکـەوە پێکمان لەچاوی ئەوە هەڵدا، بەس ئەمجارە رزگارمان بێ، واز لــە کــاری دەریــا بهێــنین، تــەنیا ئــەمجارە دەســتمان لــە خێزانەکـەمان گیربێتــەوە، دوورناکەوینــەوە، تــەنیا ئــەمجارە بگەمـەوە قرتاجـە، دوورناکەومـەوە. خۆمـان توشـی مەترسـی دەریــاو ناخۆشــی ئــەم ژیانــە ناکەینــەوە.. بەســە گیانمــان لەسەردەستە.

بە تەمابووین، بەس سەروپێکێك بخۆینـەوە، بـەڵام لەگـەڵ کیژە هاوڕێکانمان پێنج شوشەی ویسکیمان هەڵدا، کیـژەکان

کە زانیان دەڕۆیین، بۆمان گریان، فرمێسکە گەرمەکەیان، زامیان بەسۆتر کردین، لەوەش زیاتر سۆزی مۆسیقاژەنەکە کە مامبۆو تانگۆیان دەژنی، ئاوازەکانیان لە ئاوازی خۆمانی دەکردو دەبوونە تیر لە دڵی بە زامو سوتاومانی دەدا., ئەو هەفتەیە، پارەکان زۆر بوو، سیٚجار پارەم وەرگرتبوو، حەزم لەسەرفکردن بوو، بە شەرابی چاك زۆر خۆم مەستدەکرد.

زێدە سەرخۆش بووین، لەو کاتانەدا، پیاوێکی ئەمریکی بە ئینگیلزی داوای لە کیژە چاو شینەکەی لای ئێمە کرد، تا سەمای لەگەڵ بکات. بە شوشەو کورسی و بەدەست و بە هەرشتیٚ دەستمان گەیشتیٚ دارکاریمان کرد.

بە چەپڵەڕێزان و شاییەوە، لە(24)یشوباتدا، کالداس لە دەربەندی موبیل بەڕێکەوت و جوڵایەوە.گەڕاینەوە، بۆ ناوماڵ و مناڵەکانمان، تا بگەڕێینەوە شار و کوچە و بازاڕەکانمان، هەموومان، پارەکانمان هەمووی بەدیاری نایاب و جوان دابوو، سەربازی تۆپچی میگێل ئۆرتێگا لە هەموومان زۆرتر دیاری کڕیبوو. یەك دۆلاری بە هیچ شتیٚ نەدابوو، هەمووی بە دیاری نایاب دابوو. هەر باسی ماڵەوەی لەسەر زاری بوو، پەرۆشی گەڕانەوە بوو، بەلاّم داخی گرانم، پاش هەفتا سەعات بوە تەرمێك لەژێر دەریاو بوە خۆراکی ماسی و گیانەوەری دەریا..

-2-

پێش ئەوەی کالداس بەڕێبکەوێت، بانگدەدرێت، هەرکەسێ بۆ شوێنی خۆی ئەفسەرەکان، گەیشتنە شوێنەکانیان، کە ڕۆیشتین و دوورکەوتینەوە، رووناکیەکانی شاری موبیل کز دەبوون و کەمتر دیار دەبوون، لەناو تەمەکە گێژ راوەستابووم و بیرم لە مارییە چاوشینەکەشم نەدەکردەوە، کەسم لەبیر نەبوو. بیرم هەر بۆ لای کەنداوی مەکسیك دەفڕی، چونکە لەو کاتەی ساڵدا بە سام و بەترسە، جیم مارتینیز دیگۆ، تاکە دەستە ئەفسەری دەریایی بوو کە لەم کارەساتەدا بەشدار بوو و فەوتا، زەلامێکی ناقۆڵاو بێدەنگ و کەمدو و زۆر بە چاکە ناویان دەهێنا.

سەرۆکی یەکەم خۆلیۆ ئەمادۆر کارابللۆ، گەنجێکی باڵابەرز و ڕێك بوو، ئەو دوا کەس بوو بۆ شوێنەکەی خۆی خشا و دواجاریش بوو، کە دیتم.. کەس بەقەد سەرۆکی میکانیکی ئەلیاس سابوگول، دڵشاد نەبوو، شەیدای گەڕانەوە بوو حەزی دەکرد، زوو گەشتەکەمان تەواوبێ و بگەڕێتەوە، پیاوێکی کورتەباڵاو چوارشانە بوو،هەر پێدەکەنی و خەندە لە لێوەکانی جیانەدەبۆوە، دەستی خۆم

دەسوتێنم، گەر ساتێك دڵتەنگ و بێزار بووبێت، لە ژیانیدا هەر دڵشاد بووە، لە خۆشی گەیشتنەوەی بە خێزانەکەی و هەر شەش منداڵەکانی، لە خۆشیا هەڵدەپەڕی، ئەوەی خۆشبوو، هێشتا منداڵی شەشەمی نەدیبوو. هێدی هێدی ڕووناکیەکانی موبیل گوم دەبوون، دوێنێ شەو زۆرم خواردبۆوە، بۆیە سەرم دەسوڕا و گێژ بووم، هەستم بە تینوێتی دەکرد.

که ئاوی دەربەندەکەمان جێهێشت، بانگیان دا بۆ نوستن و بڵاوەکردن، لویس رۆنجیفۆ لێی پرسیم، ها.. گەیشتینە کوێ..؟! وەڵامم دایەوە، ئاوی موبیلمان جێهێشت، ئەو دەریاوانێکی شارەزا بوو، لە شوکو لەدایکببوو، خوێنی ئاوێتە بوو. ئەو ماوەیەی کالداس لە موبیل ڕاوەستابوو، ئەو خەریکی خوێندنی خۆی بوو، بە نیازی تەواوکردنی خوێندنی تۆپهاوێژی بوو لە واشنتۆن، گەنجێکی زیرەك و لێهاتوو بوو، بە ڕەوانی وەك ئیسپانیەکەی بە ئینگلیزی قسەی دەکرد.

هەر لەوێ بە ئەندازیاری مەدەنی وەرگیرابوو و کچێکی خواستبوو، کە کارە تایبەتییەکەی کالداس تەواو بوو، ئەویش گەڕایەوە ناو دەستەکەی، لەگەڵ مندا بووە هاوڕێ و باسی شتی تایبەتی خۆشی بۆ دەکردم، خەمی گەورەی ئەوە

بوو پاش گەیشتنیان ژنەکەی لە ئەمریکاوە بێتە کۆلۆمبیاو بە ژیانی ئێرە ڕازی بێ..!؟ کەوتینە قسە.. هەندێ ئامۆژگاریم کرد ئاگای لەخۆی بێ، لەمێژە بەدەریا سەفەری نەکردووە، بەڵام، ئەو گاڵتەی پێدەهات و بەمنی وت: تۆ ئاگات لەخۆت بێ.. دەریا بڕشێتەوە، من ناڕشێمەوە..! چونکە من دڵنیابووم و حەزدەکەم قسەکانم بێتەدیو ئامۆژگاریەکانم بەفیڕۆ نەچێ, هەر دەم نادەمێ بەبیرم دەهێنایەوە.. ئاگات لە خۆت بێ، نەڕشێیتەوە..!

بەشی دووەم

-1-

خەوم لێکەوتبوو،(26)ی شوبات بوو، بە ئاگایان هێنام، کە لە خەو هەڵسام و بینیم کالداس بە هێمنی سینگی دەریا دەبڕێت و گەیشتوینەتە کەنداوی مەکسیک چوومە سەر پردەکە و تەماشام کرد، هەر دەریاو ئاسمانی شینم لێدیاربوو، بەخۆم دڵی خۆم دایەوە و ویستم خۆم ساردکەمەوە و ترسەکە لەدڵم بڕەوێنمەوە. لەو دەمەدا عەریفی دەریا میگێل ئۆرتیگا، سەرسوڕانی گرتبوو، بیست و چوار سەعات بوو، خۆی پێ ڕانەگیرابوو، شارەزاش بوو، زۆر لەسەرپشتی پاپۆڕان کاری کردبوو، لەسەر پشتی پاپۆڕی گەورەی کۆری ئەمیراڵ بادیلا سەرباز بووەو لە ژیانی ناو پاپۆڕان و دەریا چاک ڕاهاتبوو، نازانم ئەمجارە بۆ وای لێهاتبوو، نیوە مردوو ببوو، بەرزمان کردەوە، هەڵنەدەگیرا، سەری بەرز ڕانەدەگیرا، سەرمان شۆڕکردەوە تا بڕشێتەوە، ڕشانەوە بۆ ئەم دەردە باشە..

ئەگەر بە بیرم بێتەوە لە (26)ی شوباتدا بوو، کەوا رامون هێدیرا پێی ڕاگەیاندم کەوا کار بەڕێکی ناڕوات، کاریب ئاسایی نییە. دەبوایە لە نیوەی شەودا لە کەنداوی مەکسیکدا بەڕێبکەوین، من هەر لە شوێنی خۆمدا ڕاوەستابووم، بیرم لەوە دەکردەوە کەوا لە شەوێکی خۆش و ساماڵ و ئاسمانێکی پڕ ئەستێرە دەگەینە قرتاجەو بە هێواشی کالداس ڕێگای پێشیٚ دەبڕێت بەرەو دەریای ئەنتیل.

دەریاوانی کۆن و زانا، هەردەمێ بیەوێ یەکسەر دەزانیٚ پاپۆڕەکە لەچ ڕۆخ و هێڵێکدایە، منیش زانیم ئێستا لە دەریای کاریبین، تەماشای سەعاتەکەم کرد، بینیم سێ دەقیقە لە ڕۆژێکی تازەداین. لە پاش نیوەی شەوەوە پاپۆڕەکە دەهەژا، ئەگەرنا، بەڕاستی و جوان دەستنیشانی شوێنەکەم دەکرد، لەناکاو لەم خەیاڵەدا بووم، ئاوام لیٚهات.. سەرودڵم تێکچوو و پێشچاوم تاریك داهات و هێڵنجم هاتیٚ، یەکسەر عەریفەکەم بەبیرهاتەوە.

لە کاتژمێری شەشی بەیانی، کالداس زۆرتر کەوتە هەژان، لویس ڕۆنجیفۆ، کە لەسەر چوارپایەکە پاڵی دابۆوە وتی: کوڕی چاك، لەبەر ئەم لەرزان و هەژانە، وەخت نییە دڵت بێتە دەریٚ..؟! ئەو ئەندازیارێکی شارەزابوو، ئینجا من

دڵم دایەوە و وتم: نەخێر..؟! لە وەڵامدا وتی: ڕاست دەکەیت، کالداس، گورگە، هیچی لێنایەت، لەم دەریایەداو لە جەنگا، پاپۆڕێکی نقووم کرد..! بەڕاستی قسەکانی لویس هێمن و ئارامی پێبەخشیم، دڵنیایی کردم، کەوا لەسەر ئەم پاپۆڕە کەسێ زامدار نابێ و کەسیش ئازارێ ناخوات.. بەڵام! کە دیمەنی فیلمەکەم بەبیر دەهاتەوە سەغڵەت دەبووم و چۆکم دەشکا..

بە درێژایی ئەم شەوە، دەریا تووڕە و هەڵچوو بوو. هەر بیست و چوار سەعاتم ماوە بگەمەوە منداڵەکانم بە دیداریان شادبم زۆریش دەمێنمەوە و زۆر دوا دەکەوم لە ماری چاوشین، من هەر بۆخۆم شەیدای نوسینی نامەم، ئینجا بۆ ماری بێ..!؟ لەگەڵ لویس، میگێلمان هەڵگرت، بەستەزمانە، لەوەتی بەرێکەوتین زادێ نەچۆتە هەناوی، سەروسیمای گۆڕا، ڕەنگی نەما.! توانای قسەکردنیشی نەما، هەر بە یەکجاری فەوتا. وای لێهات، لێی دەترسام، بەستەزمانە، بۆ وا شپرزە بوو.

کالداس، کەوتە سەما، بەرزدەبۆوەو دادەبەزی، گاڤێ بۆ پێش و گاڤێك بۆ پاش دەچوو، لە سەعات دەی شەوی ڕۆژی (27)ی شوبات، شوێنەکەم ترسی گەیشتێ، ئەو پیاوانەی

لەسەر پردەکە بوون، دڵم بۆیان ترسا، لە دوای نیوە شەو بە لویسم وت: دڵت نەهاتە دەرێ..!؟

بەڵام ئەو هیچ نەگۆڕابوو، بە ڕەقی وەڵامی دامەوە:

"پێش ئەوەی دەریا من بشێوێنێ، من ئەو دەشێوێنم".

بەڵام ئەمجارە دەربڕینی رستەکەم وەك جاران گەرم و گوڕ نەبوو. بانگیان کردین، هەموومان بۆ لای ڕاستی پاپۆڕەکە بچین. کە ئەوەم بیست ترسام، بە ڕاستی دڵم شێوا.

بۆم ڕوون بۆوە کەوا کالداسی زەبلاح بۆ لای چەپ دەچێت. ترس لەلایەك و هەموو گیانم تەڕ ببوو، سەرماشم ببوو، لەو کاتانەدا، عەریف میگێلم بەبیرهاتەوە، لەوکاتەی کە نەیدەتوانی سەری بەرزبکاتەوە. کە چاوانی تێکچووبوون، کە ویستی هەڵسێ، سەرو سەرا کەوتە خوارێ، بە چوار دەستە بەرزمان کردەوەو لەسەر نوێنەکەی خۆیدا درێژمان کرد. لێی نزیکبوومەوەو ویستم بە بزەی بهێنم وتم:

"ئەمجارە دوا جارە، واز لە کاری دەریا بهێنین، تەواو..!! تۆ دەڵێی چی.."

لە کاتژمێری چواری ڕۆژی (28)ی شوباتدا، لە دواوەی پاپۆڕەکەدا، کۆبوینەوە، لە کۆبونەوەکەدا، رامون هێدیرا و سەرۆکی دووەم گویارمۆ روز، ئامادەبوون. ئێمەش شەش کەس بووین. من و هاوڕێکەم تەماشای کۆگەی خەڵووزمان

دەکرد. بیرم بۆ ئەوە چوو، کەوا ئەمجارە دواجارە لەم پاپۆڕەدا دەسووڕێمەوە، دواجارە..! دوا.. لە کاتژمێری حەوتی بەیانی پاسەوانێك هات و منی گۆڕی، دیسان بیرم لەوە کردەوە، کەوا ئیشەکە، دواجارە.! هێشتا هیچ ڕووی نەدابوو، بەڵام! باهۆزەکە، بە تەوژم و بەهێز دەبوو، رامون هێدیرا لە دوایی کالداسدا بو لویس رۆنجیفۆ، لە بنکەی رزگاری و فریاکەوتن بوو، سەماعەی لە گوێ کردبوو، میگێل ئۆرتێگای بەستەزمان لەبەر ژانی سەری، گینگڵی دەخواردو خۆی لە پەڕۆیەك لوول دابوو، ئەم دیمەنانە، دیمەنی هاوڕێکانم، دوا دیمەن و دواجارە کە بە سەلامەتی دەیانبینم، زۆری نەمابوو دەریای گەورەو هار و شێت قوتیان بدات و هەموویان بفەوتێنێ.!

برادەرێك چەند پارچە کارتۆنێکی کۆکردەوە، تا لە سەریان بخەوێت، هەندێکیشیان چاویان بڕیبوە ئاسمانی شین و جوان، هێدی هێدی باهۆزەکە بە تەوژم تر دەبوو، وای لێهات نوستن و ئارامی نەما.

-2-

لویس رۆنجیفۆ، پرسیاری کاتی لێکردم، منیش وەڵامم دایەوە، کەوا سەعات یازدەو نیوی تەواوە. ببوە یەك سەعات، پاپۆڕەکەمان هاوکێشی نەمابوو، پاپۆڕەکەم زۆر بە ناپەسەند دەهاتە پێشچاو، زۆری لێ دەترسام. دیسان بە بڵندگۆوە هاواریان کرد.

"هەمووتان، بۆ لای راستی پاپۆڕەکە ڕابکەن و کەس لەلای چەپ نەمێنێ". من و هێدیرا. هەر ماینەوە و زۆریش بیرم لە عەریف ئۆرتێگا دەکردەوە. ئەو سەرسوڕانی دەریای پێوە نووسابوو، ژانەکەی زۆر بوو، وێك هاتبۆوە. لەم خەیاڵەدا بووم کە پاپۆڕەکە خواربۆوە.! وەك بیەوێت سەروبن بێت، هەناسەم گیرا.! سەرسام, حەپەسام. شەپۆلی توندو گەورەی ئاوی دەریا بە توڕەیی، خۆی کردە ناو پاپۆڕەکە، بە یەکجاری تەڕ بووین، وەك ئەوەی تازە لە ئاوا هاتبێتینەتە دەرێ، لە پیاوی ناو ئاومان دەکرد، هەتا کونی گوێمان پڕ ئاو ببوو، راستە گەر بڵێم لویس رۆنجیفۆ مێشکی ناو کەللە سەریشی پڕ ئاو ببوو، بۆیە بینیم زۆر تووڕە ببوو، یەکەم جارە وا بە تووڕەییەوە بیبینم.

"هـەی نـەفرەت لێکـراو، هـەی پـاپۆڕی سـەگانی، دەتـەوێت وەرگەڕێیت..! دەتەوێت نەگەڕێیتەوە دۆخی جارانت..."

لە ناکاودا، رامون هێدیرا، هاواری کرد:

گــشت گوریـــسەکانی کەلوپـــەل و زەخیرەکـــان بـــەخێرایی بپسێنن.!!

گـشت گوریـسەکان بقـرتێنن و کاڵاکـان شـۆڕکەنەوە بـۆ نـاو ئاو.! با بارمان سووک بێ!

مـن یەکـەم کـەس بـووم، بـەم بڕیـارەم زانـی، کاتـژمێر دەی دەویـست بـۆ دوازدە. بـەکاری ڕۆکردنـی بارەکـە دەڵـێن "مـاڵینی بـار بۆسـوککردن". بۆیـە دەبـێ چـەندین تەلـەفزیۆن و ڕادیـۆ و جلشۆرو بەفرکەر هەبوو، هـەموویان فڕێبدەینـە نـاو دەریـا، دەبێ ئێمەش، دەریاوانەکان، پاشکۆی پاپۆڕەکە چۆڵ بکـەین و ڕوو لـە بنکەی پێشەوە بکەین، ئەگەرنا شەپۆلەکان بە ئاسانی پـاپۆڕێکی وا سووک و بێبار دەفڕێنێ.!

پاپۆڕەکـــە، بـــە نەبـــەزیوی و چوســـت ڕێـــی دەبـــڕی و شـەپۆلەکانیش هاژەیـان دەهـات، هێـدیرا، خـۆی لـە چـارۆگەیەک لـوول دا و پاڵکـەوت، ئاوەکـەش وازی نـەدەهێنا، ئـەمجارە بـە تونـدی شـاڵاوی هێنـا، بـەڵام، ئـەوەمان باشـبوو، چـاک خۆمـان پێـچابۆوە. دەنگـێ هـات، بڕیاریـان دا، گوریـسەکان بپـچڕێنن و خۆمان بە قایشی رزگاربوون ببەستینەوە.

کـه شــەپۆلەکە، رادەوەســتا، بێدەنگییــەکی بەســام خــۆی دەنوانـد و ئاسـۆی بەرامبـەرمان کـپ و بـێ خـشپە دەبـوو، تـەنیا گـوێم لـە چـرکەی کاتژمێرەکـەم دەبـوو، جارجـاریش نیگـام بـۆ لویس رۆنجیفۆ تێدەکرد، کەوا، بەدەستێك بڵندگۆکەی گرتبوو و بە دەستەکەی تری قایشی رزگاربوونی بەدەستەوە بوو.

دە دەقیقـەی تـەواو خـۆم بـە چـرکە چـرکی سـەعاتەکەمەوە خافڵانـد، رامـون هێـدیرام لێ دیـاربوو، وەك بـت راوەسـتابوو، نـەدەجوڵا. ویـستم بـزانم، بـە راسـتی وەك بـیرم بـۆی دەچـێت، چارەکە سەعاتێك ماوە بۆ دوازدە، تەماشای سەعاتەکەم کرد، کە جوڵامەوە، زانیم جەستە و دەستم، هەمووی کەوتۆتە ناو ئاوەکە , پاپۆڕەکـە چـرکەیەکە بـە هـەواوە راوەسـتاوە، بارەکـەش گـل دەبێتەوە, بۆ ناو ئاو. ئاو گەیشتە گـەردنم، کەوتمـە مەلـەو نقووم بـووم، سـەرم دەرهێنایـەوە، ملـم درێـژ کـرد تـا نـەخنکێم. لـویس رۆنجیفـۆم لێ دیـار بـوو، خـۆی گـیر کردبـوو، دەستیـشم هـەر بـە بڵندگۆکـەوە بـوو. یـەك دوو چـرکە لـەناو ئـاودا مامـەوە ، زۆری نـەمابوو بخنکـێم ئەگـەر سـەرم بـەرز نەکردبایـەوە ئەگـەر هـەوای فێنـك و شـیرینی ئاسـۆی دەریـام هەڵنەمژیبایـە، ئـەوا بێگومـان دەخنکـام. دووبـارە سـەرئاو بوومــەوە. چـاوم لــە سـەندوقێکی بارەکەمان گیرا، لەگەڵ شەپۆلی تووڕەو توند بووم، تەنیا بووم..

-3-

هەر دوو سەد مەتر لە کالداس دوور بووم، کە نقوم بوو، کە لێم گوم بوو! سەرەتا خۆم بە تەنیا لەسەر رووی ئاوەکە دەبینی، تەنیا بووم! پاش گاڤێك. کۆمەڵە سندوق و هەگبەو دەستەی بەستراو لە بارەکە کەوتنە سەر ئاوەکە. بە کەلوپەل و کاڵاکاندا دیار بوو. کەوا، پێش گاڤێ، پاپۆڕێك لێرە نقوم بووە! بێجگە لەو شتانە هیچی تر نیشانەی بوونی پاپۆڕێك نەبوو لەسەر ئاوەکە. دەنگی جیم ئامادۆر کاربللوم هاتە گوێ، ئەو سەرۆکی یەکەم بوو، لاوێکی قۆزو رووخۆش بوو، کە ئەوم بینی، یان گوێم لە دەنگی بوو، مەزاجم کرایەوە، هەستم کرد، تەنیا نیم، خەڵکی تریش هەن و ماون و هاوڕێم هەس. دوایی هاواری چەند کەسی تریشم بیست، لە دوورەوە نوزەیان دەهات، هەر ئەوەنە بوو گوێم لێبوو. نزیکترین ئاوەدانی و شار 200 میل دوورە، زۆر دوورە.! کە بیرم لە دووریەکە کردەوە، دڵتەنگ و بێزار دەبووم، بەڵام پشتم بە سندوقەکانی سەر ئاوەکە قایم بوو، دەهاتنە پێش. دڵم خۆشبوو. کەوا دەتوانن پارێزگاریم بکەن، هەتا دەگەنە

فریام.. دوایی دوو بەلەمم لێ بەدیارکەوت، سەوڵەکانیان نزیکەی هەفت مەتر لێیان دوور بوو.

گەرچی هاوار و نووزەی هاوڕێکانم، دیمەنی کارەساتی جەرگبڕ و پرسەدار بوو، بەڵام دەرکەوتنی دوو بەلەم، لەم ڕۆژە ڕەشەدا، بوونە فریشتە و فریام، هیوام پەیدا کرد.! یەکەمیان، ژێر بوو، گوم بوو.. کۆششم کرد، تا ئەوەی دووەمیان نقوم نەبووە بە مەلە خۆمی بگەیەنمێ، هەتا ماندوو نەبووم و تاقەتم هەیە.. با بیگەمێ. ترسام سندوقەکە جێبهێڵم بۆ بەلەمەکە بڕۆم، ئەویش نقوم بێ. دەترسام.! لە دواییدا بڕیارم دا بۆ لای بەلەمەکە بچم، بە سێ دەقیقە گەیشتمە لای، هەر گەیشتمێ و نەگەیشتمێ، لێم گوم بوو، لەبەرچاوان ون بوو.! بەڵام! شوێنەکەیم دەستنیشانکردبوو، دەمزانی دەیدۆزمەوە، لە ناکاو بۆم بەرزبۆوە , لە تەنیشتم وەك بوك راوەستا، دەست بەجێ پڕم دایە، بە سێ هەنگاو توانیم دەستگیری بکەم، بەلەمێکی سپی و گەورە و چۆڵ لەم کات و لەم تەنگژەدا دڵت چی دەوێت.. خۆم هەڵدایە ناوی و پڕ بە دڵ و بە شادییەوە وتم، ئۆخەی.!

سێ برادەرم لێدەرکەوتن، هاواریان دەکرد، خۆیان بە کەلوپەلە شپرزەکان گرتبۆوە، هێشتا قایشی رزگاربونیان پێوە مابوو، هەر دە مەترێك لە من دوور بوون، بەدەستیان

شەپەشەپیان دەکردو تاقەتی مەلەوانیان مابوو. منیش بە هەموو هێزمەوە کەوتمە سەوڵدان و بۆیان چووم، هەر چەند تاقەتم هەبوو، سەوڵم لێدەدا، لویس رۆنجیفۆم بینی بەهێوا و بڕواوە باسکە مەلەی دەکردو دەهات، قسەکەم بەبیرهاتەوە، کە دەیووت "من دەریا دەشێوێنم و دەریا ناتوانێ من بشێوێنێ..!"

-4-

هەرسێ برادەرەکانم لێ دیار بوو، هەر یەکێکیان لە قۆلێك بوو، بۆ کامیان بچم! ئەو بڕیارە زەحمەت بوو، بۆ کامیان بچم..!! پێش چەند ساتێك هێدیرای پاڵەوانم لە تەنیشتمەوە پاڵی دابۆوە، ئەدی رۆنجیفۆی هاوڕێم، ئەو لە هەردووکیان باشتر بوو..! ئەو بە بڕوای بەهێزەوە دەهات..بە جەرگبوو،بەجەرگ، .. بۆ لام دەهات، دیاربوو بگاتێ، ئەگەر گەیشتبایە لام دەبووینە دوو کەس. هەرچەندی پێم کرا، کۆششم کرد، بەڵام! بەلەمێکی درێژی دوو مەتری و من ماندوو و ترساو، زەحمەت بوو بتوانم زۆرتر بەرەو لای بڕۆم.. من ماندوو و شەپۆلی گەورەی شێت، زەحمەتە.! بینیم، ئەدواردو کاستێللۆ و خۆلیۆئەمادۆر خۆیان بە ملی یەکتریيا شۆڕکردبۆوە، هەرسێ مەتر لە من دوور بوون، گەر کەمێکی تر بۆ پێشەوە هەنگاویان هەبوایە، ئەوا ئەمتوانی سەوڵەکەیان بۆ درێژ بکەم و رایانکێشم, بەڵام! داخی گرانم ئەو شەپۆلەی کالداسی زەبەلاحی گوم کرد. منی لەوان دوورخستەوەو ئەوانی گوم کردو خنکان.!

بەڵام لویس رۆنجیفۆ بە هێمنی و ئازایانە هەردەهات.. هەردوو مەتری مابوو بمگاتێ، زۆری نەمابوو سەوڵەکەمی بگاتێ و بانگی کردم، دەنگی ئەو دەهات، هاواری ئەو دەهات، بەڵام وا دەزانم

دەنگی منی نەدەگەیشتێ، کەوتم ناتوانم، تۆ وەرە، کۆششبکە، تۆ وەرە.. تۆ ورەت بەرزکەو کەمێکی تر وەرە پێشەوە وەرە.. دەی وەرە.. تا سەوڵەکەمی ڕەوانە بکەم.. هەتا ئەو خۆی پێ شۆڕ بکاتەوە، بەڵام، شەپۆلەکە، ئەمجارە وای شێواند، کەشەکەی گۆڕا، پێنج مەتر دوور کەوتەوە، هەرچەندی ویستم خۆمی بگەیەنمێ، نەکرا! بەلەمەکە گیربوو و نەجوڵایەوە. ئەوم لێ دیار بوو، دوا هاواریشم گوێ لێ بوو، هەر هاواری دەکرد.

داوای دەکرد، فریای بکەوم. بەڵام شەپۆلەکە و دەریا شێتەکە گومیان کرد، چەندی تەماشام کردو چاوەڕوان بووم و هیوام هەبوو سەر ئاو بکەوێتەوە، کە برادەرەکانم گوم بوون، شتم لەبەرچاوان نەما، بەڵام نەشێوام و چاوەڕێ بووم. بایەکی بەهێز لە کراسەکەی بەرمی دەدا، وەك سەگوەڕ دەنگی دەهات، لەو کاتانەدا بیرم لەوە کردەوە ڕەنگە کالداس نقووم نەبووبێت و ڕەنگە خۆی گرتبێتەوە. خۆ ئەگەر کالداسیش نقووم بووبێت، ئەوا برادەرەکان، بەهۆی شەش بەلەمەکەی ناو کالداس و ئەو چەند بەلەمە بچوکانەی راو و کەلەکی تایبەتی تر، رزگاریان بووە، بێ هیواو رەشبین نەبووم، هەر تەنیا نامێنمەوە، زۆر ناخایەنێ، هەواڵیان دەبێ، دەنگیان دەبێ, دوایش، دەگەنە فریامان و پەلمان دەگرن و رزگارمان دەکەن، سەعات دوازدەی نیوەڕۆ بوو، تیشکی گەرمی خۆر خۆشیەکی دەبەخشی.

-5-

ئـەو دەمانـەی هاوڕێکـانم لـە ئـازار و چەرمەسـەری و کۆشـش بـوون بـۆ رزگـار بـوون، ئەوەنـدەی قـسەم لەگـەڵ کـردن و پـێش خنکانـدنیان هاواریـان کـرد، ئەوەنـدەی لەگـەڵ نقومبونەکانیانـدا بووم، چەندی سەوڵەکەم بۆیـان رەوانـە دەکردو سـەوڵەکەم رەپـێش دەکردو لێیان دەچومە پێش و شەپۆلی شێتی تـر هـاتن، ماوەیـەکی زۆر بوو، وامزانی سێ سەعات دەبێ، بەڵام لە راستیدا هـەمووی دە دەقیقـە بـوو ، ئـەو هـەموو دیمەنانـە هـاتن و رۆیـشتن، وامزانـی ماوەیەکی درێژەو زۆری نەماوە فریاکەرەکان دەمگـەنێ و دەستیان دەرمدەهێنێ، بەڵام دەرچوو، تەنیا دە دەقیقە بوو!

بـیرم لـەوە دەکـردەوە ئەگـەر ئـەوان دواکـەوتن، ئەگـەر سـێ سـەعاتیان پێـچوو، ئەگـەر هـەر ئێـستا نـەهاتن..! هـەرگیز بەرگـە نـاگرم، دلـم شـەق دەبـات. دەبـێ کـۆڵ بـدەم، خـۆم بفـەوتێنم چـۆن دەکرێ! بێ نـان و بێ ئـاو، ئـەدی گەرماکـە، کەللـەی سـەرم تـەقی.! کڵاوەکەشـم لەسـەر نـەمابوو.. ئەویـشم چـوو. هەناسـەیەکم هەڵکێـشاو سـەرم لـە ئاوەکـە هـەڵهێنا، تـا کـەمێك فێـنکم ببێتـەوەو تینوێتیم بشکێ، ئاوەکە سوێر بوو، کەڵکی ئـەوەی نـەبوو قومێکی

لێ بخۆمەوە! هەستم بە ژان و برینێ لە چۆکمدا دەکرد و پانتۆڵەکەشم تەڕو تەسک بوو، بۆیە نەدەکرا و نەدەبوو هەڵیکەم و تەماشای برینەکەی چۆکم بکەم. نەمدەزانی برینەکەم چییە، قوڵە، سەرچیغە یان هەر داماڵایە، ڕەنگە کە بەربوومەتەوە ئازاری بەرکەوتبێ، یان، لە هەڵگێڕو وەرگێڕی ناو کالداسا ئازارم خواردبێ، هەتا پشوم نەدا و برینەکە سارد نەبۆوە، هەستم پێ نەکرد، خوێنیشی لێنەهات, دیارە هەر بە ئاوە سوێرەکەی دەریایە برژاوەتەوە..

دەمزانی بەچی خۆم بخافڵێنم، بەچی خۆم خەریك بکەم، تا دێن، تا دەگەنە سەرم، هەر هیچیان پێ نەچێ، سێ سەعاتی دەوێت.. بەڵێ.. کەمێك سەیری کاتژمێرەکەی دەستم کرد، ئەنگوستیلەکەی پەنجەم دەسوڕاندو شتم بە بیر خۆم دەهێنایەوە، کە پار لە قرتاجە ئەم ئەنگوستیلەم چەنگ کەوتبوو، ئەدی زنجیرەکەی ملم کە بە سی و پێنج بیزۆس لە دەریاوانێکی خۆمانم وەرگرتبوو، ئەوانەش گاڤێکی تری خافڵاندم، دەستم بۆ گیرفانم برد، کلیلی دۆلابەکەم، هاتە دەست، سێ بلیتی بەریدیشم دۆزیەوە کە دوکاندارێك لە موبیل بۆ یادگار پێشکەشی کردم، گەر ئێستا شووشەیەکم لەلابایە، هەرسێ پلیتەکانم دەهاویشتە ناوی و بە ئاومدا دەدا، ئەوەش جاران دەریاوانی سەرگەردان و بەجێماو تەنیا وایان کردووە، منیش وام دەکرد.!

بەشی چوارەم

-1-

کاتژمێر چواری پاش نیوەڕۆیە و دەریا هێمنە، بێجگە لە رووی دەریاو سنگی ئاسمانی شین هیچی تر بەدی نەدەکرا، هێڵێک، خاڵێک، رووانگەیەکم نەبوو رووی لێبکەم و بۆی بچم، ئەوە دوو سەعاتی تەواوە، من دەڕۆم، بایەکی بەهێز پاڵم دەدات، دەڕۆم، نازانم بەرەو کوێندەرێم دەبات. زۆر خێرا دەڕۆیشتم، خۆ ئەگەر هەموو هێزم بۆ سەوڵ لێدان بەکارهێنابایە، ئەوەندە خێرا نەدەبووم. دەمزانی ئاستەکەم راستە و راست دەڕۆم، بەڵام! ئەوەم نەدەزانی، بۆ کەنار دەڕۆم، یان بۆ قوڵایی دەریا.! دەبێ کەسێ هەبێ بیری بۆ ئەوە بچێت، یان، هەست بکات، مرۆڤێك لە قوڵایی دەریایە و تەنیاو بێ ئاست دەڕوات و روانگەی دیار نییە..!؟!

ئەوە دوو سەعاتە، دەقە دەقە، رووداوی کارەساتەکە دێنمە پێش چاوی خۆم، هەر لە ساتی وەرگەڕانی کالداس و خنکاندنی هاوڕێکانم و تەنیایی خۆم

"دەبێ ئەو هەواڵە نەگەیشتبێتە قرتاجە.!!"

"دەبێ کەی بێن.. یان کەی و چۆن شوێنی رووداوەکەو من دەدۆزنەوە؟!" بەم وردە خەیاڵانە، خۆم دەخافڵاند و دڵی خۆم خۆشدەکرد و هیوام لەلا گەڵاڵە دەکرد. سەوڵەکانم کردەوەو لە تەنیشت خۆم دامنان، بە پەرۆشەوە تەماشای ئاسمانم کرد، چاوەڕوانی فڕۆکەی رزگارکەر بوم. بەڵام! لێوەکانم بە ئاوی سوێر دەبرژانەوە، سوتانی لێوم خەیاڵەکەی دەپچڕاندم. دڵم گیرابوو، هیچم بۆ نەدەخورا و پێویستم بە خواردن نەبوو، پێویستم بە فڕۆکەی رزگارکەر هەبوو. هەر ئەو نیازەم هەبوو، بەو هیوایەوە دەڕۆیشتم و وام دەزانی چەند بڕۆم باشترەو رزگارکەرێ دەردەکەوێت. دوگمەکانی کراسەکەم کردەوەو ئامادەم کرد، هەرکە فڕۆکەکە دەرکەوت، زوو زوو لەبەری بکەمەوەو بۆی راوەشێنم، بە چوار دەوری خۆمدا دەمڕوانی، لە کاتژمێر دووی پاش نیوەڕۆ دەنگ و گڤەی ناسازی بایەکە دڵتەنگی کردبووم، لەو ساتانەدا هاوارکردنەکەی لویس رۆنجیفۆم بەبیر خۆمدا دەهێنایەوە، کە بانگی دەکردم، بۆ ئەوەی رزگاری بکەم، یان دەمووت: ئەوان نەخنکاون و وەك من بەجێنەماون و تەنیانین، هەر کەسەو لەناو ماڵ و مناڵی خۆیەتی، شادمانن و پێدەکەنن، وا منیش

لێــرە چــاوەڕێی فڕۆکەیــەك دەکــەم و بمگاتــێو گوریــسە پەیژەیەکم بۆ شۆڕبکاتەوەو بۆی سەرکەوم.

"سەیرە! کات دەڕوات و درەنگ داهات و نەهاتن!"

"حەقیانە! تا هەموو کۆدەبنەوە و سەرژمێری دەکەن و بۆیان ئاشکرا دەبێ، کەوا من جێماوم و ئەوەش کاتژمێرێکی دەوێــت و خــۆ فڕۆکەکــەش نیــو ســەعاتی دەوێــت هــەتا هەڵدەستێ و هەتا دەگاتێ، هەردێن و زووش دێن، بەڵام! دەبێ من بەرگە بگرم و سەبرم هەبێ.."

"گومانی تێدا نییە لە چوارو نیوەوە، حازرن و دەگەنە سەر سەرم.."

-2-

یەکەم جار دەمووت، زۆر زەحمەتە، من بەتەنیا بتوانم سێ کاتـژمێریش بمێنمـەوە، پێنجی ئێـوارە، بـوە پێـنج سـەعات، راهـاتم و چـاوەڕوانیم لا بـوە ئاسـایی، خـۆر بـەرەو ئـاوابوون دەچوو، خۆر بە رەنگێکی سوور و بە گەورەیی لە بەرامبەرمدا دیـاربوو، "ئێـستا ئاسـانەو چاك دەتـوانم نیـشانی مەڵبەنـدی هاتنی فڕۆکە بکەم". خۆری سوور کەوتە لای چەپم و منیش تەماشـای بەرامبـەری خـۆم کـردو چـاوەکانم زەقـترو گـەورەتر کـردو رازی نـەبووم بـۆ یـەك چـرکەش چـاوەکانم بنـوقێنم، هەرچەندە ئاویشی دەکرد, بەڵام من هەر تەماشای بەرامبـەرم دەکـرد، بـە کلۆفـەوە و لـەناو تاریکیـدا تـا کاتـژمێری شەشـی ئێـوارە, تەماشـای بەرامبـەری خـۆمم کـرد، لـەدڵی خۆمـدا دەمووت:

"باشـە لـەم ئەنگوستەچـاوە تاریکـەدا، چـۆن فڕۆکـە، مـن دەبینـێ، ئـەدی مـن، چـۆن فڕۆکـە دەبیـنم، زەحمەتـە..!" دڵـی خۆم خۆشدەکرد، بەوەی کەوا فڕۆکە گڵـۆپی سـوورو سـەوزی پێوەیەو بە ئاسانی و بـەخێرایی دەیبیـنم، بـەرەو پیرم دێت..

کە ڕەنگی ئاسمان سوورتر هەڵگەڕا، کە بووە پەمەییەکی تۆخ، دڵشاد بووم..! هەر لەبەرخۆمەوە وتم:

"ئێستا کاتەکە باشەو چاك و جوان دەستنیشانی فڕۆکەم پێدەکرێت". کە یەکەم ئەستێرە دەرکەوت، وامزانی، ئەستێرەکە وتی، ئەوا شەو داهات!

کەمێ تاریك داهات، چاوچاوی نەدەدیت. دەستی خۆم لێ دیار نەبوو.! زۆر بێزارو پەست بووم، کە ڕۆژ بوەوە، وا دڵتەنگ و پەشێوکاو نەبووم تاسابووم، گەر ئاوی ژێر بەلەمەکەم نەجولاْبایە، هەستم نەدەکرد سواری هیچ بوویمە.! دەترسام، لە ژیانما ئەوەندە نەترساوم، سەرسام ببووم، هەستم بە تەنیاییەکی ئەفسوناوی و چۆڵی کرد. دووبارە ویستم بە کاتژمێرەکەی دەستم خۆم خەریك بکەم، دەی دەویست بۆ حەوت، ماوەیەك رابورد، وام هەستدەکرد، سێ سەعاتە, بەلاْم کە تەماشای دەستم کرد و دیقەتم دایە سەعاتەکەم، بینیم، هەر پێنج دەقیقەیە. میلی کاتژمێرەکەم لەسەر ژمارەی حەوت وەستا، خەنی بووم، ئۆخەی، خۆ گەیشتە حەوت.! ئێستا خۆر سیوارەی دەدات و بەیانی دەبێتەوە، فڕۆکەکان بەهەشتاویی بۆم دێن، بە پەلەن و چاوەڕێن، ڕۆژ ببێتەوە..! بەلاْم کە سەرم هەڵبڕی، بەیانی چی! ئاسمان سینگی مشت ئەستێرەی پرشنگدارەو تازە، ئێوارەیە..!

لەسەرمان ویکهاتبومەوە، گەرچی بایەکی ساردی دەهات، جلەکانیشم هەموویان تەڕبوون، هەرکەسێ سواری بەلەم بێ، پێی خۆشبێ و پێی ناخۆشبێ، هەر تەڕ دەبێ، بەڵام وەك سەبەتەیەکە لەسەر ئاو. دەلەنگێ، هاتوچۆ دەکات، بە قوڵایی مەترونیوێك چووبوە ناو ئاوە شیرتێنەکەوە. ئێمە چل خوێندکاری دەریاوان بووین، دەرسمان دەخوێندو نموونەیەکی بچوکی بەلەممان لە پێش بوو، بڕبڕەیەکی تیژو پارێزەری لە ژێرەوە بوو، باشبوو، ئەوەم بەبیرهاتەوە، بەوە دڵم کەمێ ئەهوەن بۆوە، ترسی ئەوەم نەما، کەوا گیانەوەرێکی زەبەلاحی ژێر ئاو بتوانێ توخنی بکەوێت. دیارە کەوا مامۆستاکەم، ئەو بیردۆزو راستیەی لە گیرفانی خۆی دەرنەهێنابوو، بەڵکو دیاربوو، کەوا تاقیکردنەوەی لەسەر کراوەو بە ئەزموون سەلمێندراوە، هەروەها، زۆرم بەبیردەهاتەوە، ئیمرۆ سوودیان زۆر بوو، ئەوان دەیانووت، مرۆڤی ناو دەریاو لەسەرپشت بەلەم، نابێ لەسەر رۆخی بەلەم دانیشێت، نابێ! ئەگەرنا توشی چەرمەسەری و پەلامار دەدرێ، هەروەها گشت گیانیشی تەڕدەبێ، ئەگەر ئەوەشم نەزانیبایە، خۆ من ترساو و تەنیاو دڵسوار، چۆن دەوێرم، وا دانیشم..!!

قەت نەمزانیبوو، لە ئاسماناو بە شەوا، ئەستێرە ئەوەندە زۆرن.! ئەستێرەکان وێنەکانیان لەسەر رووی دەریاکەدا دەردەچوو، زۆربوون! بستێك نەمابوو وێنەی ئەستێرەی لێ نەبێ.. ئای کە ئەستێرە زۆرن، لەسەر رووی دەریا دیارن و دەجریوێنن.

ئێواران، لەگەڵ رامون هێدیرای هاوڕێدا، بە بالوورەو وتنی گۆرانی و ئاوازی گیتارەوە تەماشای ئەستێرانمان دەکرد. لەسەر رۆخی پردی مانگا دادەنیشتین، هێشتا تیشکی هەتاو دەرنەکەوتبوو، تەماشای ئەستێرەکانمان دەکرد، دەچووینە لای سیرو دیلایوبا، لەوێ ئەستێرەکان جوانتر دیار بوون، تا خۆر هەڵدەهات.. بڕوا دەکەم خەڵکێکی زۆر ئێستا تەماشای ئاسمان دەکەن و چاویان بە ئەستێرەکان بەندە، وەك من تەماشا دەکەن.. وەك من.. بەم خەیاڵە! دڵم قیچێك کرایەوە.. کەیفم ساز بۆوە.. خەڵك هەن، وەك من چاویان لە ئاسمانە و سەیر دەکەن!

شەوی یەکەمم بە ناخۆشی ڕابوارد، هیچ نەبوو پێوەی بخافڵێم، رۆژەکەش، کاتی ترس بوون لە گیانەوەرو مەراق خواردن لە سەیرکردنی کاتژمێرەکەی دەستم، لە داخانە، زۆری نەمابوو، سەعاتەکەم لەدەست بکەمەوەو فرێی بدەمە ناو ئاوەکە، ئەو سەعاتەشم نەویست، سەدقات خۆشترە لە

سـەیرکردنی کـات و چـاوەڕوانی. ئەگــەر واش نەکــەم، بـا لەدەسـتی بکەمـەوەو لـە گیرفـانی پانتۆڵەکـەمی ببەسـتم و لـە کۆڵم ببێتەوە, بەڵام! دوودڵ بووم، ئەوەشیانم نەکرد، بەهەمان شـێوەی دوێنــێ نیـوەڕۆ، دەقیقـە، دەقیقـە، تەماشـای کـات و میلـەکانیم دەکـرد. قـورگم پـڕ ببـوو لـە گریـان، هـەتا نیـوەی شەویش، خەوم نەهات، نیازی خـەوتنم هـەر نـەبوو. سـەرەتا، تەماشای ئاسمانم دەکردو وڕکم لەوە گرتبوو، فڕۆکەیەك بێتە فریــام و بــەرزم بکاتــەوە، وا ئێــستا ئەوەشــی هاتــە ســەر، چاوەڕوانی پاپۆڕێ بووم، تەماشای ئاسۆی دوورم دەکردو بە تــەمای دەرکــەوتنی روونــاکی پــاپۆڕێ بــووم، چــاوێك لــە ئاسمـان و چـاوێك لـە ئاسـۆی بـەرینی دەریـا. سـەرما زۆرتـر کاری تێکردم. هەر دەهات ژانی چۆکیشم زۆرتر دەبوو، بەڵام، ئـەوەم چـاك دەزانـی، کـەوا، سـەرما تـرس و ژان و تـەنیایی و چاوەڕوانی، هـەموویان دەچنەوە ماڵـی خۆیـان، ئەگـەر چـرای پاپۆڕێـك دەرکـەوێت، وەی ئەگـەر دەهـات، هـاوارێکم دەکـرد، دونیام بە ئاگا دەهێنا.. پاپۆڕم دەهێناو دەهات..!!

-3-

کــازیوه، زوو دەرنەدەکــەوت، شــەوم لــە رۆژ بــە درێــژتر دەزانــی! وەك ڕۆژانــی چــاوەڕوانیم، لەســەر رۆخــی بەلەمەکــە رۆنیشتم، بەهزری مـن، ئـەم شـەوە، لـە دوازدە کاتـژمێر درێـژتر بوو، دەبێ ئەم شەوەش لە شەوەکەی تر درێژتر بێت.!؟ بێ وەسـتان، بەلەمەکـەم دەڕۆیـشت, بـەڵام! چـۆن بـزانم، چـەند رۆیـشتووم، چـەندم بڕیبـوو، خـۆ هیـچم نەهاتـەپێش، هیـچم لێـدیار نییـە! نیـشانەیەك، بۆیـە وام هەسـت دەکـرد، هـەر لـە شوێنی خۆمم و یەك سانتیمەتر نەجوڵاوم.

کاتـژمێر حـەوتی بەیانییـە. کـاتی ڕازاندنـەوەی مێـزی نـان خواردنی بەیانییە، سەرمێز پڕە لە هێلکەو پەنیرو نان و سێو و گۆشت، هەموویان ریزکراون، لیکاوم هاتە خوارێ، هەستم بە برسیەتی کرد و خواردنم بەبیر هاتەوە.

بۆ ئەوەی نەوسەکەم بڕەوێتـەوەو خـواردنم لـەبیر بچێتەوە، ســەرم لــە ئــاوە ســوێرەکە هــەڵێنا، ســەرما تەزانــدمی. لەبەرخۆمـەوە، وەك وڕێنەبکـەم. دەمـووت: "بڵـێ، هـەی گـەوج و نـەفام , گێلێکـی وەك مـن، بـۆ لەگـەڵ رامـون هێـدیرا کـشامەوە

دواوە، خـۆ کـارێکم پـێ ڕانەسـپێردرابوو؟! بۆچـی کـشامەوە پشتەوەی پاپۆڕەکە؟!

بە خۆڕایی و بێ مەبەست چووم، خۆم تێهەڵقورتاند، هـەر بەگەڵی کەوتم، بڵی بۆ وەك بەردێك لە ئەرزەکە نەدەچەقیم! بۆ جولاْم! ئێستا وەك ئەو رزگارم دەبوو، توشی ئەم ڕۆژە ڕەشـە نەدەهاتم، ئەوەش بەدبەختی خۆمە!؟"

زیـاتر دڵتـەنگ و تەنگەنەفـەس دەبـووم، دیـسان بـە نیـازی ئەوەی کۆتی ئەم خەیاڵە بەرم بدات و وازم لێ بهێنـێ، تەماشـای سەعاتی دەستم کرد، هێورو شـادمان و دڵگەش بووم، چـونکە زوو بوە سەعات یازدەو نیو. باواز لە کاتژمێرو نیوەڕۆ بهێنم.!

"دەبـێ ئێـستا بـزانن مـن دیـارنیم، باشـە، بـۆ نانێرنـە دوام، بۆچـی لـە دوامـا ناگـەڕێن..؟! تـاوانی خـۆم بـوو، لـە کالـداس دابڕام. بۆچی توشـی ئـەم بەلەمـە بـووم، ئەگـەر وەك هاوڕێکـانم خۆم گیرکردبایە، ئێستا ساغ و سەلامەت دەگەڕامەوە..!!".

لـە دوورەوە خـاڵێکی ڕەش و بـچوك، بەقـەد دەنکـە نیـسکێ دیــاربوو، هەڵــسامەوە ســەرپێ، چــاوەکانم بــۆی بەنــدکرد. ئەوەندەم تەماشاکرد، هەتا ڕێشکە و پێشکەی کـرد، چاوەکانم ئاویان کرد. بازنەی رەنگاوڕەنگ لـەپێش چاوانم دروستبوون. دوایـی زانـیم فرۆکەیـە. بۆیـە کراسـەکەم ئامـادەکرد، کـە نزیـك کەوتەوە بۆی ڕادەوەشێنم.!

بەشی پێنجەم

-1-

پێـنج دەقیقـەی تـەواو کراسـەکەی دەسـتم ڕاوەشـاند، هەمووی بەفیڕۆ چوو، ڕەنج و هیوام بە فیڕۆ چوو..! نە فڕۆکە منـی دیـت، نـە بـۆ رزگـارکردن و هەڵگرتنـەوەی مـن هـاتبوو. تێگەیـشتم، زۆرم لێ دوورە! هـەر بەسـەر منـدا ڕانـەبورد و زۆریش بەرز بوو، بڕوام دەکرد، ئەگەر بەسەر مندا هاتبایە منی هەر دەدیت، هەر چاوم لێی بڕی و هەر تەماشام کردو هەر لەگەڵیا بووم هەتا وەك جاری یەکەم، بوە خاڵێکی ڕەش، هەتا بوە دەنکە نیسکێ..!

پاش کەمێکی تر، پشتم تێکرد، حەزمکرد، سینگم گەرم دابێت، هەتا سیەکانم ئازاریان بەرنەکەوێت.. کراسە تەڕەکەم، بـە چـاوەکانمدا دا، نـەك بـۆ خـەوتن، ئـەوەی بـیرم لێـی نـەدەکردەوە نوسـتن بـوو.! زۆر تینـووم بـوو، بێـزاری کـردم، قوڕگم وشك بوو، ناچار پەنام بردە بەر ئاوی سوێری دەریا، بۆ خواردنـەوە! دەمزانـی بـۆ تەندروسـتیم خراپـە، بۆیـە وتم،

هەردوو قومێ دەخۆمەوە، لە ناکاو بە دیتنی فڕۆکەیەکی تر، ئاوخواردنەوەکەم لە بیرچووەوە، تینوێتیم شکا.

هەر بە پەلە، کراسەکەم بۆی ڕاوەشاندو بالآی خۆم بەرزتر ڕادەگرت و بە هێزەوە، قۆڵم دەهەژاند, بەڵام! داخی گرانم، ئەو فڕۆکەیەش ڕۆیشت و منی سەرگەردان تر جێهێشت.!

پەشێو و بە دۆشداماوی دانیشتم، ئاوڕێکم لە دەوروبەری خۆم دایەوە، دیسان، فڕۆکەیەکی تر، هات، دەرکەوت، بەڵام ئەمجارە، هیوای زۆری پێبوو، نەوی بوو، جارجار، ڕاست دەفڕی و دوایی خۆی دەهاویشتە سەر تەنیشت، کە وام دیت، دڵم بوە ئاوێنە، بێگەرد، جوان بوو، گومانم نەما، کەوا ئەمەیان، لە من دەگەڕێت، بەتایبەتی بۆ من هاتووە.! بەڵام داخی زۆر گرانم، ئەویش وەك ئەوانی تر ڕۆیشت. کە ڕۆیشت، بیرم لەوە کردەوە، دەبێ وشکانی چەند لە من دووربێ، زۆرم مابێ، ئەوەیانم بۆ روون نەبۆوە.

خەمم زۆر بوو، زۆر دیاردە هەراسانی کردبووم، تیشکی خۆری گەرم! تینوێتی! برسیەتی! نەخەوتن و بێداری مەراق و ڕەشبینی! ئەدی داخبونی پشتم، پشتم یەك پارچە ببوە پۆرگ، پۆرگی گەورەی زۆری لێهاتبوو، خەمی هەرە گەورەش هاتنی ئەو فڕۆکانە بوون، کە بۆ من دەهاتن و منیان نەدەدۆزیەوە و ڕاستە و ڕاست دەگەڕانەوە.

کات سی و پێنج دەقیقەی دەویست بۆ دوازدەی نیوەڕۆ، کە دەنگی فڕۆکەیەکی تر هات، ئەویش زۆر نەوی بوو، تا دەهات، نزیکتر دەبۆوە، نەوی تر دەبۆوە، فڕۆکەوانەکە و پیاوەکەی تەنیشتیم بەجوانی لێ دیار بوو، هەردووکیانم بینی، پیاوەکە، چاویلکەیەکی رەشی لەچاودا بوو، نوسینی بنی فڕۆکەکەم جوان خوێندەوە. دیاربوو، تایبەتە بە پاسەوانی و بەرژەوەندی کەنداو، نەوی بوو, بەرزبۆوە و ڕۆیشت..! بەڵام، نائومێد نەبووم، گومانم نەمابوو، کەوا منیان دیوە و دەگەڕێنەوە. تەواو دەگەڕێنەوە..

-2-

پاش پێنج دەقیقە، فڕۆکەکە گەڕایەوە، بەهەمان بەرزی بۆم هات، لەسەر باڵی چەپی بوو، ئەمجارە، بە ئاسانی فڕۆکەوانەکەم بینی، بینیم چاوانی دەگێڕا. کراسەکەم، بە پانایی دەریا ڕانەوەشاند، ئەمجارە بۆی هەڵسامەوەو لە دڵەوە سوپاس و ستایشم بۆ نارد، سوپاسم کرد، وتم ئۆخەی خۆ رزگارم بوو، ئافەرین کە منی دۆزیەوەو فریام کەوت. هەردەهات خۆی نەوی دەکرد تا نزیکی ئاوەکە بۆوە، ڕاستە و ڕاست لەسەر هێڵێکی ڕاست ڕۆیشت، وا ڕۆیشت وەك بیەوێت بنیشێت، ئینجا تەنگاوبووم، کەوتمە سەوڵدان بۆ ئەو شوێنەی ئەو لێی دەنیشێتەوە، ڕۆیشتم، نەوی بۆوە و من ڕۆیشتم.. بەڵام! ئەو نەوی دەبۆوەو منیش بۆی دەچوم.! پاش کەمێك، بەرزبۆوەو سوڕایەوەو بەسەر سەرمدا ڕەتبوو، هەر ئەوەندەم لە دەست هات، کەوا کراسەکەمی بە توندی بۆ ڕاوەشێنم، من کراسم بۆ ڕاوەشاند، بەڵام! ئەو هەڵسایەوەو بەرزبۆوەو تێیتەقاندو ڕۆیشت. وا تێگەیشتم، کەوا منی دیوە، گەر منی نەدیبایە، ئەوا سکی بە ئاوەکەوە نەدەناو نەوی نەدەبۆوە، دووجاریش بەسەرمدا ڕەتبوو.. منی دیوە،

بۆیــە شــادمان و دڵخــۆش بــووم، چــاوەڕێ بوومــەوە. یــەك کاتژمێر چاوەڕێم کرد، ڕاستە هێڵی قرتاجەم بۆ دیارکەوت، بەڵام دیاربوو فڕینی ئەو فڕۆکەیە بۆ شاری باناما بوو، بۆیە منیش بۆ پێشەوە ڕۆیشتم، تا بگەمە کەناری تولو ئەوەش یەك کاتژمێر دەخایێنێ.!

لەسـەر ئـەو شـەکەتی و هیلاکیـە، ڕۆیـشتم، تـا پێنجـی ئێوارە ڕۆیشتم، هیچم بە هیچ نەکردو نەگەیشتمە کەنار..! خـۆر بـەرەو ئـاوابوون دەچـوو، بـەڵام، مـن بـێ هیـوا نـەبووم! قـورگ وشـك و دڵتـەنگ و بێـزار.. هـەر ئەوەنـدەم زانـی بـە هەژانێك، کەوتمە ناو بەلەمەکە. کە چاوم گێڕاو تاقیبم کرد بینیم ئیشی ماسیەکی گەورەیە "شاك" ئەو خۆی لێدابووم، دیـاربوو بـەدوای نێـچیرێکی وەك مـن دەگـەڕا.. لـە نێـچیرێ دەگەڕا..

-3-

ئـەوە بـوە، سـی کاتـژمێری تـەواو، مـن بـە تـەنیام، یـەك گیانـەوەرم بینــی، ئـەویش شـاکێکی زەبـەلاح و گـەورە بـوو، کلکـی سـەوز، وەك گـەڵای دار، لـە مێـژ بـوو، دەمزانـی ئـەم ماسـیانە، نابـەدو بەدفەسـاڵن.! تـاریکی، ماسـیەکانی تـری شـاردەوە، ئەگـەرنا زۆرم لێ خـڕ دەبوونـەوە، هـەر شـڵپ و هۆڕیـان دەهـات. بۆ ڕۆژانـی سـێیەم و چوارەم.. ڕۆژانـی تـر، فێربـووم، کـەوا ماسـی شـاك، پـاش پێنجـی ئێـوارە لـە نێـچیر دەگەڕێت، فێربووم، کە شەو داهات، نامێنێ و دەڕوات..

ئێـواران، پـێش ڕۆیـشتنەوەی ماسـیەکان، ڕووی دەریـا، وەك مێرگ و چەپکە گوڵ جوان دەبوو، ماسی هێلدار و ماسی سپی و سەوز و سور، ماسی وردو ماسی گـەورەتر، هـەروەها گـۆمی خـوێنی ماسـی قوربـانی لەلایـەن ماسـی گـەورەتر و بـە دەسـتەڵات، هـەموویان، ڕووی دەریایـان ڕەنگـین دەکـرد.. دیمەنی زۆر پەیدا دەبوون، کە ماسیەك دەخورا، کـە هـەناوی یەکێك بـەرەڵا دەکرا ـ چەندەها وردە ماسـی لـە وردەواڵـەکان و پاشماوەکان بازنەیان دەبەست و ریز دەبوون..

شـەوی دووەمـم، بـە شـەوی برسـیەتی و تینویـەتی و بـێ هێـوا، ناودەبـەم. بڕواشـم بـە رزگـاربون هـەر نـەما. هیـوا نـەما، بێجگـە لـەوەی خـۆم مانـدوو بکـەم و سـەوڵ لێـدەم و بـڕۆم.. جـەرگی درێـژو پـانی دەریـا بـبڕم.. دەبـێ بـڕۆم تـا دەگەمـە وشـکانی. تـا نیـوەی شـەو رۆیـشتم، رووم لـە ئاسمـانی پـڕ ئەسـتێرەی جـوان کـردو بـۆنی دەریاشـم لاخۆشـبوو,لەگـەڵ ئەستێرەو بۆنی دەریا,ڕۆیشتم سەوڵم لێدا,سەوڵەکان لەناو دەستمدا ڕاوەستانیان نەبوو، خۆ شەوی پێش دەرچوونمان نەخەوتبوم، ئەو دوو شەوەیش، خەو نەچۆتە چاوانم و پشوم نەداوە، سەرەڕای ئەوەش، هەر دەڕۆم و بێ راوەستان دەڕۆم.

دوو کاتـژمێر، پـاش نیـوەی شـەو، زۆر هـیلاك بـووم، سەوڵەکانم داناو سەرم بەسەریان کردو ویستم بخەوم، بەڵام، هـاواری (جیم)م لـە مێشکا زرنگایـەوە، ئـەو ئێستا بـۆ خـۆی رزگاربوەو لە ماڵەوە لە شیرینی خەودایە، یان لەسەر مێزێك رازاوەو بە زەوقەوە دانیشتووە..! کەمێك خەو چوە چاوانم، بەڵام هـەر لەگـەڵ (جیم)دا بووم. لەو خـەوەدا، ئاخاوتنەکەی ئـەوم بـەبیر دەهاتـەوە، هـەر لـەو خـەوەدا، کارەسـاتەکەم، بەبیردەهاتەوە، چۆن وەرگەڕایین..! بۆیە لەم خەوە، ڕاچڵەکیم، وا راچـڵەکیم زۆری نـەمابوو بکەومـە نـاو ئاوەکـە، چاك بوو خۆم پێڕاگیرا..

وا بەبیرم هاتەوە، وا هاتمەوە هۆش، جیمی هاوڕێم کاسکێتێکی پڕ بە سەری لەسەر بوو، لە پێشەوەی نوسرابوو .A.R.C. CALDAS خەوم لێ نەکەوتبوو، خەونیشم نەدیبوو، بەڵام هۆشم لەلای خۆم نەبوو، گوێم لە گڤەی باو شڵپ و هۆڕی ئاویش نەبوو، پرسیارێك کرا، تینوتە، حەز بە خواردنەوەی جامێ ئاو دەکەیت. برسیتە، پێویستت بە خواردن هەیە..؟ گوێم لێبوو، وایان پرسیار کرد و منیش وەڵامم دایەوە، نەخێر پێویست ناکات، زۆرمان نەماوە بگەینە کەنار و هەر چاوم بەقرتاجە بکەوێت، تێر دەبم، تینوێتیم دەشکێ. کە بە خۆ هاتمەوە، کە هۆشیار بومەوە، زانیم نە من لەگەڵ جیمیم و نە جیمیش نزیکمە. دیارە گەوج و شێواوم، تەنیام و کەسم لە نزیك نییە، بێجگە لە تیشکی خۆر، هیچی ترم لا دیار نییەو ئەوەش دەزانم رۆژەکە سێ شەممەیە.

بەشی شەشەم

-1-

ڕۆژانی مانەوەم، بە کارەسات و نیشان و بەسەرهاتی دیار، ناودەبرد، ڕۆژی یەکەم، بە ڕۆژی کارەساتەکە. ڕۆژی دووەم بە ڕۆژی فڕۆکەکان، ڕۆژی سێیەم بە ڕۆژی نائومێدی و ڕەشبینی و بێ کارەسات، ناونابوو! بەلەمەکەم، بە هەوەسی با دەڕۆیشت، با دەیهاژۆت، خۆم هێزو شەنگم لەبەر نەمابوو، لە هەمووی ناخۆشتر، هێڵی فڕۆکەکانم لێ بزر ببوو، لەبەر ئەو تەم و تاریکیەی ئەو بەیانییە، ئاسۆم لێ لێل ببوو، نەمدەزانی، بەلەمەکەم، بۆ پێش دەڕوات، یان بۆ دواوە، دەڕوات. ماڵی دەریام کاولکرد، هەموو خاڵ و شوێنێکی بەیەک دەچێت، هەرچەندێ بڕۆیت و بگەڕێیتەوە و بجوڵێیتەوە، وا دەزانی یەك بست نەگەڕاویت، وا دەزانی لە شوێنی خۆتدا دەخولێیتەوە.

هەروەها، ڕۆژی سێیەم، بە سوڕانی بەلەمەکەم و نەزانینی ڕووانگەی ڕۆیشتنم ناونا، لە نیوەڕۆدا، بڕیارم دا، تەوافەکەم

بکەم بە ڕێنیشاندەرم. بەهۆی ئەوەوە، بزانم دەکشێمەوە، یان دەچمە پێش، سەوڵەکانم لەو بەست. کلیلی گیرفانی پانتۆڵەکەمم دەرهێنا، تا ڕۆژانی مانەوەمی لەسەر بەلەمەکەم پێ هەڵکەنم، ڕۆخی بەلەمەکەم بکەمە، ڕۆژژمێر. بۆ ڕۆژی(28)هێڵێك ڕاکێشم، هێڵێکیش بۆ ڕۆژی (29) لێرە پەکم کەوت، رەق ڕاوەستام، ئەم مانگە،(29)ڕۆژە، یان (30)ڕۆژە، مانگی شوبات چەند ڕۆژە، ئەم مانگە چەندە..!؟ ئەمەیان مێشکی ئاڵۆز کردم، بیرم کردەوە.! ئەم بەروارەش وەك هاتنی سبەینێ، کە چۆن هێڵی ڕۆیشتنم لێ ببوە گرێ، ئەوەش وای لێهات.! ویستم مشوەش نەبم.! دوایی بیرم کردەوە، ئەمەیان، کەی گرنگە! کەی کێشەی منە، دوایی من ئەوەیانم بۆ چیە! من تەنیا ئەوەم بەسە چەند ڕۆژ دەمێنمەوە. ژماردن!! ژماردنی چی..!؟ کێ دەڵێ من جارێکی تر، دەگەمەوە ئاوەدانی، منی سەرگەردان و لێقەوماو، کێ دەڵێ ئیشم بەوە هەیە، خۆ من ناگەمەوە، ناو خزم و کەس و ئاوەدانی، تا بۆیان بگێڕمەوە.. تا ئەو کاتەش، نە نانم خواردووەو نە ئاو.! تیشکی گەرمی خۆریش پێستی پشتمی کردبوە کۆمەڵێك پۆرگی بەژان و ئازارم دەدەن، هەموو کێشەکان بەلایەك، ژانی ئەو پۆرگ و پنگانە بەلایەك.

دیسان ئامۆژگاری مامۆستاکانم بەبیر هاتەوە، سنگتان مەدەنە بەر تیشکی گەرمی خۆر. ئەوەش سەغڵەتی کردم و ترسام. کراسەکەم لەبەرکردەوەو لە کەمەرم بەست، کە کراسەکەم بەر پۆرگەکانی پشتم دەکەوت، دەزورانەوە، ژانیان زۆرتر دەبوو، بۆیە پشتم رووت کرد. بوو بە چوار رۆژ، لەیەك قومە ئاوی سوێری دەریا، ئەویش تینویەتی نەشکاندبووم، بەڵکو کەمێ تامەزرۆی کەم کردبومەوە، هیچی ترم بە قورگا شۆڕ نەبۆوە. بۆیە شەیدای ئاوی خواردنەوەم لا دروستبوو.

داخی گرانم. دیسان کاتژمێر بوە، پێنجی ئێوارە! دیسان بۆ ماسی شاك، زۆر سەیرە، عەقڵم وەختە بتەقێ! بڵێ, تۆی ماسی و لەناو قوڵایی دەریا، چۆن دەزانی کاتژمێر پێنجی ئێوارەیەو دێیتە دەرێ..!

حەزم لێدەکات، هەر کاتژمێر ببێتە، پێنجی ئێوارە لێم پەیدا دەبێ، ژوانی ئێوارانی لەگەڵ منا هەیە..! دیارە، رۆژێ دوا ناکەوێت..!

مامۆستاکانمان، لە دەرسا دەیانووت، ماسی شاك کەم بینایەو هەست بە هیچ رەنگێ ناکات. تەنیا ڕەنگی سپی دەبینێ. تەنیا بۆ ئەم ڕەنگە مل دەنێ‌و دێت.. لە بەدبەختی مندا، بەلەمەکەم سپی بوو، سپی و بریقەداریش بوو باش بوو، سەعاتەکەی دەستم سپی نەبوو، ئەگەرنا لەترسی گیانی

خۆم فڕێم دەدایە ناو ئاوەکە و ڕزگارم دەبوو، ئەو سەعاتەشم نەدەویست.. کە ماسی شاك پەیدا دەبوو، پڕی دەدایە، ماسی بچوك و زامداری دەکردو دەریای دەکردە گۆمی خوێن، چواردەورم، دەبوە خوێن، منیش، لەم دیمەنە دەترسام! دەشڵەژام، کە سەعات دەبوە، پێنجی ئێوارە، سەوڵەکەم بۆ خۆپاراستن ئامادە دەکرد. ئەم شەویش، سەوڵەکەم هاویشتبوە بن سەرم، بۆ نوستن بەڵام! هاوڕێم، ئەزیزم "جیم مانجریس" وازی نەهێنا. هاتە پێش چاوانم، لە بەرامبەرم بوو، لەسەر ڕۆخی بەلەمەکەم دانیشت، هاتە تەنیشتم. بە کلۆفەوە، قسەی لەگەڵ کردم، کەوتینە دەمەتەقێ، باسی زۆر بابەت و بیرەوەریمان کرد. ئێستا، چوون ڕابورد، نازانم، خەون بوو یان ڕاستی. هەندێ جاریش، بە هەمان شێوە، بە ڕۆژیش دەهاتەوە پێشم، قسەمان لەگەڵ یەك دەکرد, بەڵام، ڕۆژی پێنجەم، ئەویش هاتە تەنیشتم و ویستی بخەوێت و سەری بە سەوڵەکەی ترەوەنا، کەمێ بێدەنگ بوو، لەناکاو سەری بەرزکردەوەو بە هەشتاوی وتی: تەماشەکە.. دەی دەی تەماشاکە..!

کە ئاوڕم دایەوە، لە دووری سێ کیلۆمەتر پاپۆڕێ دیاربوو، چراکانی گەش و ڕووناك و بە جوانی دیاربوون.

"ئـای چارەنووسـی ڕەش، بۆچـی! ئـەو ماوەیـە خـۆم بـە خەوتن خەریك كرد، ئەگەر بە ئاگا بوومایـە، دەڕۆیـشتم، هـەر دەڕۆیـشتم، ئێـستا دەیگەیـشتمێ.." هەڵـسامەوە، چوسـت ڕۆیـــشتم، مـــن بـــەرەو ڕووی دەچـــوم، ئـــەو خێراتـــر دووردەكەوتەوە، تا زۆر دووركەوتەوە، دووركەوتەوەو شـەوق و چـراكانی نـەمان. چـەندی كۆشـشم كـرد، ڕووی بەلەمەكـەم وەرگێڕم، بۆم نەكرا، بایەكە زۆر بە تەوژم و بەهێز بوو، منیش هێزم زۆر بەكارهێنا تا بگەمە پاپۆڕەكە. خۆم هیلاك و ماندوو كـرد، زۆر مانـدوو بـووم، هـەموو گیـانم ئـاو و ئارەقـە، پـەكم كەوت، لە پەلوپۆ كەوتم. دەستم بەربوو، هیچم لەدەست نەما، دامە پرمەی گریان، خۆزگەی مردنم خواست. كە خۆرهـەڵات، بەیانیەكـەی، تیـشكی جـوانی خـۆر، هیـوای پـێ بەخـشیم، نیگەرانی و ڕەشبینیەكەم نەما، ئازایەتیم دایە بەرخۆم و خۆم بە جەرگ كرد!

-2-

ڕۆژی پێنجەم، بە ڕاستی ویستم، ڕووی بەلەمەکە لە دەستی باو شەپۆل دەرهێنم، ویستم، ڕووی بەلەمەکە وەرگێڕم و بکەوێتە بن دەستی خۆم و بەهێزی خۆم و تەوژمی سەوڵەکانم بڕوات، نەك بە هێزی باو شەپۆلی دەریا. گەر خۆم ئازاو چوست نەکەم، ئەگەر وانەکەم، ئەوا باو شەپۆل بەرەو دوورگەی گیانەوەرو پیاوخۆرانم دەبەن، لەوان چی دەوەشێتەوە، وەك پاڵەوانی ڕۆمانی دەریاوانێکی جێماوم لێدێت، کەمینێك پاپۆڕەکەیان دەتەقێنێ، کە تاق و تەنیا دەمێنێتەوەو هەر ئەو ڕزگاری دەبێت، چارەنووسی شومی، بەدبەختی ئەو، بەرەو پیاوخۆران دەڕوات و دەکەوێتە باوەشی ئەوان و ئەوانیش دەیکەنە ناو مەنجەڵی چێشت و جوان جوان دەیکوڵێنن، بەشی چەند ژەمێکیان دەکات..

ماڵ لە خۆی نەبوو، میوانیش هات، منی ترسنۆك و ڕەشبین ئەو ترسەشم لێ پەیدابوو، هەر دەهات ترس و نیگەرانیم زۆرتر دەبوو.

هێشتا وام لێنەهاتووە، برسیەتی و تینوێتی گێژو بێدەستەڵاتم بکات، هێشتا وام لێنەهاتووە، ماڵەوەو خێزانەکەم

لەبیر نەبێ، ئەگەر وام زانی، لە پەلوپۆ دەکەوم، ئەگەر زانیم هۆشم لــەلای خــۆم نــەماوە، ئــەوە دەبــێ، ئــەوەم لــەبیر بــێ، کــە مامۆستاکانمان دەیانووت:

"ئەگەر مرۆڤێك لە دەریاو لەسەر پشتی بەلەمێك تەنیاو بێ چـارە مایــەوە، گــەر گەیــشتە رۆخــی مــردن و هیــوای ژیــان و رزگاربونی نەما، ئەگەر بایی ئەوەندە مابوو دەستی کاربکات و کەمێ هۆشی لەبەرماوە، ئەوا باشترین رێگا بۆ گوم نەبوونی تەرم و هەواڵ و ناسنامەی، وا باشە خۆی لە بەلەمەکە ببەستێتەوە، هەتا تاقەتی ماوە خۆی ببەستێتەوە، زۆرجار سەربازانی جەنگ لە شەڕەکاندا وایان کردبوو، بۆیە تەرمەکانیان دۆزرایەوە، یان بـەنیوەمردوویی و بـە زۆر نەخۆشــی و هیلاکــی هەڵگیرانــەوە و رزگاریـــان بـــوو. بـــا منـــیش وا بکـــەم، هـــەتا داڵ و باڵنـــدە گۆشتخۆرەکان جەستەی بۆگەن و پەککەوتویان نەخواردووم، باوا بکەم، ئەگەر بێنە سەریشم، بەشێکم دەمێنێ.."

لــە حەژمـــەتی برســـیەتی و شـــەیدایی زۆرم بـــۆ ئـــاو و فێنککردنەوەی هەناوم، هەموو خەیاڵ و وردە وڕێنەم هەڵدەفڕین و لە مێشکمدا دەتوانەوە و تەونەکانم لەبیردەچونەوە. بۆیە، هیچم لە خەیاڵدا نەماو هەڵسام کەمێ پیسایی کرد و ماسییەکانی دەوروپشتی خۆم بەجوڵانەوەی بەلەمەکەم دوورخستەوە..

-3-

ماسی جوان و ناسك، دەهاتنە تەنیشتم، بیری راوە ماسیم بۆ هات. بە پەلاماری راستی سەوڵەکەم چەند ماسییەکم پێکا، بەڵام نزیکبوونی ماسی شاکەکە ڕەنجەکەی بە فیڕۆ دام، هەمووی بۆ خۆی گلدایەوە، ناچار سەوڵەکەم فڕێدایە لایەك و پاڵم دایەوە. زۆری نەخایاند ڕەوە نەورەسێکم لێ بەدیارکەوت، حەوت نەورەس بوون، کامەران بووم، دڵشاد بووم، هەر هیچ نەبێ ماوەیەك دەبنە هاوڕێم و پێیان دەخافڵێم و دەبنە سەبووری ڕێگای دووری و تەنیاییم.

هاتنی نەورەس و پەیدابوونی، نیشانەی نزیکبوون و گەیشتنە بە وشکانی و زەوی، ئەمە وایکرد، هیوام بە ژیان نوێ ببێتەوەو هەڵسامەوە سەرپێ, بەڵام! نەمتوانی خۆم ڕاگرم. تاقەت و شەنگم لەبەر نەبوو، ناچار پاڵم دایەوە، کراسەکەم بە سینگم دادایەوە، نەوەك تیشکی گەرمی خۆر ئەزیەتم بدات، چاوەکانم لە نەورەسەکان گیرکرد. هەڵدەفڕین و دەنیشتنەوە و بەرزدەبونەوەو گۆشەی تیژیان دروستدەکرد و ئاسمانیان دەنەخشاند. دیسان ماسی شاك دەرکەوت،

زانیم کاتژمێر خۆی لە پێنجی ئێوارە داوە، دەبێ بکشێمەوە و خـۆم لـەناو بەلەمەکـەم مـات بکـەم,نەوڕەسێکیگـچکە لـە تەنیشتم نیشت,منی برسیو سك بەتاڵ دڵت چی دەوێت..؟! فەرموو، ئەوە خواردن و باڵندەیەکی بەتام و ناسك، بە باڵی خۆی هات، خواردن هاتە نزیکم، بەڵام، دەستی بێهێز و بێ چەك و بێ تیرم بشکێ! لە جێگای خۆمدا چەقیم! وەك ماستی مـەییوم لـە خـۆم کـرد، ئـەویش دەفـڕی و دەنیـشتەوە، چاوەکانیشم نەدەجولاند، گەر بکرابایە، نەفەسیشم ڕادەگرت. هاتە سەر پێیەکانم، نیشتەوە. کەمێ سەرکەوت تا گەیشتە پانتۆڵەکەم، بەرد جولابایە، من نەدەجولام، هەر هاتە پێش، تا گەیشتە گۆزینگم، دەنووکی لە شوێنە بەزامەکەی گۆزینگم دا، هەر خەریك بوو، ئازاری دام، برینەکەی هێنایە ژان، بەڵام! مـن خـۆم ڕاگـرت، هـێمن. وازم لێهێنـا، وتم، چـی دەکـات بـا بیکات.. مسۆگەر بووم، دێتە ناو لەپی دەستم، بۆیە تـوخنی نەکەوتم، نەجولام، هێمن بووم.

بەشی حەوتەم

-1-

نەورەسە بچوك و ریش خاكییەكە، بە مردووی دەزانیم، هەر دەنووكی لێدەدام، كەمێ دەستم بەرزكردەوە، ویستی بفڕێت، ویستی لەناو دەستم رابكات، بەڵام گرتم و كەوتە ناودەستم، خوێنی گەرم و دڵی گەرم و لێدانی دڵی جوان هەستم پێكرد. ئەوەندەم برسی بووم، ئەوەندە گەدەم بەتاڵ بوو، ئەوەندە شەیدای خواردنێ بووم,وتم هەر بیگرم، بە ساغی قووتی دەدەم، بە ریش و ریخۆڵەكانیەوە دەیخۆم..

كە نێچیرەكە، كەوتە ناو دەستم، پەشیمان بومەوە، چونكە ئەگەر وا بكەم، وای بخۆم، زۆرتر تینوم دەبێت و شەیدای قومێ ئاودەبم، با نەیخۆم...!

رۆژێكیان، تاپڕێكم بەدەستەوە بوو، سێرەم لە نەوڕەسێكی هاوڕێمان گرت ویستم بیكوژم، بەڵام، هاوڕێكەی تەنیشتم، دیار بوو، كابرایەكی هێمن و ژیر بوو، هاتە قسەو دەستی لەسەر لوولەی تاپڕەكەم داناو یەخەی گرتم و وتی:

"خەڵك چۆن ئەوەندە بێ سفەت دەبێ، هەی بێوەفا مرۆڤ چۆن هاوڕێی ڕێگای خۆی دەكوژێت، نەورەس، هاوڕێی ئێمەو هەموو دەریاوانێكە، لە قوڵایی دەریاو لە سەفەری دوور هاوشان و هاوڕێمانە.. هەر ئەوە لە گەڵمانە, هەركەسێ نەورەسێ بكوژێت، پێ لە زاد دەنێ.."، بەڵام ئیمڕۆ، ئێستا و لەم حاڵەتەمدا، هەزار كەسیش لێم بپاڕێتەوە، هەر چەند بێ ئەمەكییە، من بم، هەر دەیخۆم و برسیەتی ڕێگایەكی لەهارییە، ملیم لوولدا. بۆ خنكاندنی سوڕاندم، ئێسقانەكانی وەك ئێسقانی مریشك نەرم بوون، بە ئاسانی شكان و گوێم لە خرپەی شكاندنیان بوو، ناو لەپی دەستم مشتێ خوێن بوو.. كە خوێنەكەی لەناو پەنجەكانمدا هاتنە خوارێ، ئینجا سكم پێی سوتاو بەزەییم بۆی بۆوە، كەمێ پەشیمان بومەوە.

سەری نەورەسەكەم لە لەشی كردەوە، گیانی لەناو دەستمدا هەر لێیدەدا. بۆنی خوێنەكەی دەریای پڕكرد. بۆنەكە بڵاوبۆوە و ماسیەكی زۆرم لێ كۆبۆوە، ئەگەر شاكی گەورە ماسی بیەوێت نێچیرەكەم ببات و حەزی لێبكات، دەتوانێ و بەلەمەكەشم سەروبن دەكات و نەك نێچیرەكەم، منیش دەبات. لە كۆبونەوەی ماسیەكان ترسام، سەری نەورەسەكەم بۆ فڕێ دان، دوورم فڕێدا، هەموویان بەتاو، خشیین، بەرەو گۆشتەكە روویان وەرگێڕا.

بۆ ئامادەکردنی ژەمەکەم، دەبێ پەڕەکانی هەڵکێشم، بەڵام نەورەسەکە زۆر ناسك بوو، گۆشتەکەی لەگەڵ دەهات و لەگەڵ هەڵکێشانەکەدا، شیلەیەکی رەش و چەوری لێدەهات، مەزاج و زەوقی تێکدام، بێزم بۆوە، هەرچۆنێك بوو، سکیم هەڵدڕی و ریخۆڵەو هەناویم دەرهێنا، رانێکم بۆ زارم برد، بۆم قوت نەدرا و خێرا تفم کردەوە و فڕێم دایە ئەو گۆڕە. پاکم شوشتەوە، ئێستا، ژەمێکی گۆشتی ناسك و پاك و تەمیزم لە پێشە، جا منی برسی، پێنج رۆژە بە عەزرەتم، وێڵی پارووییەکی خواردنم، سەیرە! بۆم نەدەخورا، دڵم نەیدەبرد.. خۆ لە راستیدا ئاسان نەبوو، من چۆن بتوانم، گۆشتێ بخۆم، بە پەڕو باڵ وخوێنەوە، شتێ بخۆم، نەکولابێ، نەبرژابێ, سوور نەکرابێتەوە، هەرچەندە برسی و هەراسان و تەنگاویش بم، زەحمەتە.. ناخورێت و قوت نادرێت..

گەر پارچەیەك تەل و قولابێکم لەلابایە، ماسیم دەگرت، وا ئێستا گۆشتم هەیە بۆ نوکی قولاپەکە، هەر ماسیم دەگرت.. بەڵام منی وێڵ و بەدبەخت، بێجگە لە سێ بلیتی بەرید و کلیلێك و ئەنگوستیلەیەك و کاتژمێرێك، چی ترم، لەلا نییە، هیچی ترم لا پەیدا نابێ. دەبێ، بکرێت، لە ئێسقانی نەورەسەکە، قولابێ دروست بکەم. ئەوەشم بە پەسەند نەزانی، ناکرێ دیسان، شەو داهات و ماسی زۆرم لێ کۆبونەوە، بۆنی خوێنیان کردبوو، هەر

خــــڕ بونـــەوە، هـــەرهاتن. منیش، پاشماوەی نەورەسەکەم فڕێدایە ناودەریا، دووبارە، ڕەشبین و بێهیوا، پاڵمدایەوە. حەزم بە مردنی خۆم دەکرد. لەو کەشە هێمنەدا، گوێم لە جولانەوەی گیانەوەران بوو، هەستم بە هەڕەشەیان دەکرد، بۆ خواردن و دەستکەوتی پاشماوەکەی نەورەسەکەم شەڕیان بوو، کۆششیان بوو..

وام لێهات، دەمخواست، ئەگەر تاقەت و هێزم لەبەربایە کندرێ، یان گوریسێکم هەبوایە، خۆم لە بەلەمەکەم دەبەست، تازە، مردنم بۆ خۆم دانا، چارەم نییە، بێجگە لە مردن، ئەژنۆ شل و شەکەت و داوەشاو بووم، وام لێهاتبوو، هێزی پوشکەیەکم نەمابوو، تەواو ببووم، بەڵام سەروقاچم لەناو ئاوەکە نەبوو. بایەکی خۆش هەڵیکرد و بەلەمەکەم جولایەوە.. نیوەی شەو مانگ هەلات، یەکەم شەوە مانگەشەوە، شەوێکی جوان بوو، ئاسمان و دەریام، بە بەرگێکی تازە بینی، جوان بوون، لەگەڵ ئەو جوانیەدا، دوبارە "جیم مانجریس"م بەبیرهاتەوە، ماڵم کاول، بەدبەختی وەك من، چارەڕەش، هەموو خەڵکی لەناو ماڵ و منداڵەکانی خۆیانن، تەنیا من نەبێ، بەختی من وایە. هەموو شادو زیندوو و بەکەیفن، منیش دەڵێی هەزار ساڵە مردووم، دەڵێی لەناو گۆڕا قیت بومەتەوە. لەگەڵ مانگەشەوی جوان و دەریای شەیدای جوانەوە، ڕووناکی پاپۆڕێ نەهات، چرایەك هەڵنەگیرسا؟

-2-

ڕۆژی شەشـــەم، ڕووداوی ئـــەوتۆم بەســـەر نـــەهات، یـــان شتێکی تازەم نەهاتە پێش، کە شیاوی باس و عەنتیکەو نامۆ بـێ، ڕۆژەکـەمی پـێ نـاو بنـێم، بـەس ئـەو ڕۆژە، زۆرتـر بـیری ماڵـەوەم دەکـردو غـەریبیم هەڵـسابوو. دەمزانـی، ئێـستا ئـەوان ڕەشپۆشـن و خـەمگینن و پرسەکەشـم تـەواو بـوە، چـونکە گومانیان نەمابوو کەوا من لـە ژیانـدا نـەماوم. کـە فڕۆکـەکان بۆ دۆزینـەوەم هـاتن و چـاویان گێـڕا و سـووڕانەوە و کـە منیـان نەدۆزیەوە، بڕیاری مردن و نەگەڕانەوەم درابوو.

کات گەیشتەوە، کاتی دەرکەوتنی ماسی شاکەکە. چەندی بڵێیت، بێ مەزاج و سیما تەلخ و بێزار بووم، بەڵام، بەیـەکجاری دەسـتم لـە خـۆم بەرنـەدابوو، هێـشتا هیـوام بـە ژیـان مـابوو، ویـستم خـۆم ببەسـتمەوە، بـە تـەنافی بەلەمەکـەم، خـۆم تونـد ببەستمەوەو تەواو، وام نەکرد، ئەوەش لەبەر ئەوەی لـەم ئیشە دەترسام، بەچاوی خۆم جارێکیان بینیبووم، تـەیرو گیانـەوەر چییان بـە جەسـتەی دەریـاوانێکی مـردووی بەسـتراوی بەلـەم

کردبوو، جەستەکەیان هەنجن هەنجن و شێواو کردبوو، هەر ئەوم بەبیر دەهاتەوە، پەشیمان دەبومەوە.

ماسی شاکەکە و حەوت نەورەسەکەم لێ دیاربوو کە شەماڵێکی فێنك و دڵفڕێن هەڵیکرد، بەم شەماڵە فێنکە، کەمێ خۆشی و هیوا چوە ناو دڵی تارم، زەوقی خواردنیشم بۆوە، دەبێ، شتێ بخۆم. نەوەك گەدەو ریخۆڵەکانم بۆگەن بن. دەبێ دەموپل و کاگێرەکان کاربکەن؟ سەیرە، لەو دەمەدا، حەزم چوە بنێشت، خۆ ئەگەر چەقۆیەك، قەڵەمبڕێك، شتێکی تیژم لەلابایە، پارچەیەکم لە پێڵاوە لاستیقەکەم لێ دەکردەوە، ئاسان بوو، بنێشتم چنگ دەکەوت و بۆ خۆم دەمجویی، گیرفانی پانتۆڵەکەم پشکنیوە و بلیتەکانی بەریدم کەوتنە دەست، خۆشم دەویستن، وەکو چاوەکانی خۆم، لام ئازیز بوون.

ماری چاوشین و نازدارم لەگەڵ بوو، کە پیاوێکی هاوڕێم، ئەم سێ بلیتەی دامێ، یادی ماری ناسکی پێوەیە بەڵام برسیەتی و قۆڕەقۆڕی سکم، دیاری و پێشکەشکردنی لەبیربردمەوە، هەرسێ بلیتەکانم خستە ناو دەمم و بلیتەکانم جویی، وەك بنێشت، بەراستی تام و زەوقی بنێشتیان دەدامێ، پاش گاڤێك، تامیان گۆڕا و منیش قوتم دان، ئاودیوم کردن، ئەوەش خۆشی و تاقەتی دامێ و کەمێ برسیەتیم نەما..

-3-

پاش خواردنی بلیتەکانی بەریدەکە، بۆم دەرکەوت، کەوا، شت زۆرن بخورێن و زۆرن سودیان دەبێ و برسیەتیم کەمتر دەکاتەوە، چاوم شۆڕکردەوەو تەماشای پێڵاوە لاستیقەکەی پێم کرد. بریا قەڵەمبڕێکم پێبایە، ئێستا، بێ یەك و دوو، پارچەیەکم لێدەکردەوە، ژەمێکی چاك دەبوو. کڵێلەکەم دەرهێناو خەریکی پێڵاوەکەم بووم، خۆم لەگەڵ ماندوو کرد، خامەکەم لە لاستیقەکە جوان جیاکردەوە, بەڵام ئەفسوس، ئەوەیان سەری نەگرت، پەنام بردە بەر قایشی پشتم، ئەویش، ئەوەندە قایم و بەهێز بوو، هیچم، نەهاتە دەست. خۆم وەك گیانەوەر و دڕندەیەك، دەهاتە پێشچاو. وای لێهات منی ناسك و نازدار، قایل بم، شتی وا بخۆم، لاستیقی پێڵاو، قایشی پشتم..!!

پاش خواردنی بلیتەکانم، دیاربوو، تێربووم، بۆیە خەوێکی خۆشم لێکەوت، خەڵك، لەسەر تێری خەوی دێو خەویشی خۆش دەبێ، گەرچی، شەپۆلەکان، وازیان نەدەهێناو منیان دەهەژاند و لە شیرینی خەودا ئاگاداریان

دەکردمەوە, بەڵام! چونکە تێر بووم خەوەکەم خۆش بوو، زوو زوو خەوم لێدەکەوتەوە.

تیشکی خۆری گەرمی، ڕۆژی حەوتەمیش هەڵات، کوو-دەمزانی خوا بە حەقە، وام دەزانی، ئەو ڕۆژەش، لێرە دەمێنمەوە و هیوام نایەتە دی، دڵم زۆر بە نەورەسەکان خۆش بوو، کە بە لەنجەولار دەهاتن، خەنی دەبووم. بەڵام! ئەوەشم زانیبوو جارجار، نەورەسیش پەراگەندە دەبێ و لە قوڵایی دەریا گوم دەبێ و ناگەنەوە وشکانی.. بۆیە خەمی ئەوەشم لا دروستبوو، خۆم، خەمم کەم بوو..!!

بەشی هەشتەم

-1-

ئەو حەوت رۆژە، من پانی و درێژی دەریا، تەی دەکەم. بێهیوا دەسوڕێمەوە. درۆ نەبێ، چەند مەراقی نزیکبونەوەی وشکانی بووم، ئەوەندە، دووردەکەوتمەوە، دەریا لەجیاتی لە زەوی نزیکم بکاتەوە، دەمزانی، هەر دووری دەخستمەوە، لە مردن نزیکی دەخستمەوە، بەرەو پیری مەرگی دەبردم، بەقەد نوکە دەرزیەك ئومێدم نەمابوو، بۆیە مردنم دەخواست، مرۆڤی بێهیوا، هەر بۆ مردن باشەو بۆ مردن و نەمان سەری دێشێ,بەلاّم ڕاست بلّێم,کە بای فێنك دەهات و ماسی شاکم لێگوم دەبوو,وەك ئەو رۆژانەی دوایی، کەم دەردەکەوت و جۆرەها ماسیم لەسەر ئاوەکە دەبینی، دلّشادو سەرفراز دەبووم، وام هەست دەکرد، برادەری دلّسۆزو هی سەردەمی منالّیم لەلایە، ترس لە گیانما نەدەما. ئەوەشم چاك دەزانی نەورەسەکان، نیشانەی نزیکبوونەوەم نین و لە زەوی دوورم و هیواشم بە پاپۆڕی رزگارکەر ولاییدەش هەر نەمابوو.

لەگەڵ ئازارو چەرمەسەری راهاتبوم، بۆیە بڕیارمدا، گەر خۆگرو قایمتر بم، زیاتر دەمێنمەوەو نافەوتێم. ماسیەکان، هەر بە جوانی و بە لەنجەوە لە نزیکم مەلەیان دەکرد، بە شادییەوە سەمایان بۆ دەکردم و ترسی ماسی شاکیشم نەمابوو، لێی راهاتم! کە ئەم تەمەم لێ ڕەوییەوە، هۆگرو ژیرتر بووم. دەستم بۆ ئاو درێژ کرد، تا ماسیەکی زراڤی چوارگۆشەی درێژی بیست سانتیمەتری دەرهێنم, بەڵام! وەك ئەوەی بەردێك بهاویتە ئاوێ، دەنگ و شەپۆل و سەداکە لەناو ئاوە مەندو هێمنەکە، هەموو ماسیە جوانەکانی ڕەواندەوە، هەموویان گوم بوون، کە ئاوەکە هێمن بۆوەو ئاسۆی ئاوەکە دۆخی جارانی گرتەوە.. ماسیەکان،زراڤەکان، هاتنەوە، سەرکەوتنەوە.. هزری پلانێکم بۆهات، تا ماسیەك ڕاو بکەم، تا نێچیرێکم دەستکەوێت، وتم، وا باشە، تەنیا یەکێکیان، دەستنیشان بکەم و لەناکاو پڕی دەمێ، هەر خەریکی بم، تا هەلم بۆ دەڕەخسێت..! وامکرد، چەندجار، ماسی ناسك و نەرم لە دەستم گیر دەبوون، بەڵام! لەبەر نەرم و شلییان دەخزین و رزگاریان دەبوو! ئەوانیش ئازاری دەستمیان دەدا، جار ناجارێ، گازی گچکەی وەك قرتاندنی زادێ بە هێمنی گازیان لە پەنجەکانم دەگرت. کە وازم نەهێنا، ئەوانیش، گازی توندیان گرت، وردە وردە زامداریشیان کردم

و خوێنیـشم ڕژا. دەم نادەمـێ، شـاکم بـەبیر دەهاتـەوە، لـەو کاتانەی مـن خـەریکی گرتنـی ماسـی بووم، ئـەو جارناجارێ، خۆی بەرز دەکردەوە، وا هەست دەکەم بەتـەما بـوە مـن زۆرتـر قـۆڵم شـۆڕکەمەوە، تـاکو دەسـتم ببڕێتـەوەو ژەمێکـی چـاکی دەست کەوێت.

-2-

بەدەستی خۆم ئاگرم لە ماڵی خۆم بەردا، کە خوێنم ڕژاند، شاکی بەدکارو کافر بۆنیان کرد، هاربون، هێرشیان هێنا، هەر ماسی وردو گەورە بوون، قوت دەدران، من هیچم لە دەست نەما، هەر ئەوەندە نەبێ تەماشایان بکەم. لە ناکاودا، شاکێك، بە هەموو هێزییەوە بەرزبۆوەو شەپۆلێکی گەورەی دروستکردو دونیای لێکردمە ئاو و زۆری نەمابوو وەرمگێڕێت. واش تێگەیشتم، خۆی هاویشتبێتە ناو بەلەمەکەم، وامزانی بە نیازی لرفکردنی منەو خواردمی.! بەڵام، لەلای دووەمی خۆمەوە دەرکەوت، ئەگەرچی ئەم دیمەنە سەیرو عەنتیکەیە زۆری ترساندم و دڵی خستمە لەرزین، بەڵام سودیشی هەبوو، لەتاو ڕۆحی خۆی، لەبەر تەوژمی شەپۆلەکە، ماسیەکی نیو مەتری کەوتە ناو بەلەمەکەم. بینیم لە تەنیشتم هەڵدەپەڕێت، دەیویست بگاتەوە ناو ئاوەکە، بۆ ئاو هەڵپەی بوو. منیش، ئازایانە، غیرەتم پەیداکردو شەنگمدایە بەرخۆم و بڕیارمدا، بواری نەدەم، نابێ دەرباز بێ، هەتا هێزم لەبەردا بوو سەوڵێکم لێدا،

لێمداو هیوام زۆر بوو ژەمێکی چەورم دەست کەوێت، لە گۆشەیەکی بەلەمەکەدا خۆم گیرکردو سەوڵی دووەمم لە ماسیەکەدا و هەستمکرد کارم لە گۆشت و ئێسقانی کردووە، هەند بەهێز، لێم دابوو، هەند بەهێز سەوڵەکەم راوەشاندبوو، بەلەمەکەم هەژا، شاکەکەش لە ژێرمەوە جولاًیەوە، بەلاًم لە وەرگەڕان نەدەترسام، خۆم توند گرتبوو.! نێچیرەکەم هێشتا زیندوو بەکار بوو، دەیویست باز بدات و قوتاری بێت، ترسام، کەوا نەتوانم بەسەریدا زاڵبم، بۆیە دەبوایە سەوڵێکی تری لێبدەم. دەبوایە بەدەست، بەددان بە هەموو هێزێکەوە زەبرێکی توندی لێ بوەشێنم و لە پەلوپۆی بخەم. لە پەنایەکم پەستاو چۆکم لە گەڵی کردە رکەو دەبوایە سەوڵێکی کوشندەی لێبدەم , کە لێمدا، تەوافەکەم مشت خوێن بوو، لەبەرخۆمەوە وتم:

"گەر وازی لێدەهێنم، لە برسانا دەمرم، نێچیرێکی قەڵەو و چەورە، خۆ دەیکوژم، خوێن دەڕژێت و دەریا خوێناوی دەبێت و بۆنی خوێن دەڕوات و شاکی ددان پۆڵاو ددان مشارم، لێ پەیدادەبێت، ئەوەش ترسێکی گەورەیە، وەك جارانی رابردوو، دەڵێم هەر ئێستا، نا ئێستا، دەمخوات و وەرمدەگێرێت، دەمکاتە پاروێك.."

برسیەتی و تینوێتی، بە جوتە بوونەتە هاوڕێم، کە ماسیەکەم بە قاچم لەناو بەلەمەکە عاسی کرد، ئەزیەتی بەرکەوت، ئەدی شلپ و هۆری شەپۆلی ئاوەکەو لەرزینی بەلەمەکە، لە هەموویان خەمگینتر، دەرکەوتنی ماسی شاکەکەیە! لەوەتی لەدەریا دەژیم و لەوەتی چاوم کردۆتەوە، شتی ئاوا زەبەلاح و عەنتیکەو ترسناکم نەدیوە, بەلام، دیار بوو حەزی بە گێچەڵ و شەڕفرۆشی نەدەکرد، هاوشان، لەگەڵ هەموو خەمەکان، نێچیرەکەم ماسیەکەی لەناو دەستمدایە، ڕەنگی کەسکە، من هەر لە منالیەوە رقی زۆرم لەو جۆرە ماسییانەیە، بە ژەهرم دەزانی، بەلام، برسیەتی و بیروحەزی منالیم، دوورن، برسیەتی، ئەوە نازانێ، دەبێ بیخۆم. دەیخۆم، ئەگەر سەد لە سەد بزانم ژەهرە. ئێ باشە، ئەوە بڕیارم دا بیخۆم، باشە بەچی کەولی کەم، بەچی هەلیدڕم، بە چی.. چۆن خاوێنی بکەمەوە، بێجگە لە کۆمەلە کلیلێك هیچی تر شك نابەم. دەزانم بەو شتانەش کارەکە مەیسەر نابێ، پولەکەکانی پشتی ئەوەندە رەقن، تەورداس نەبێ، هیچ کاری لێناکات...!

-3-

مـرۆڤ بـێ خـواردن ناحەوێتـەوە، گـەر لەبـەر برسـیەتی و بێچارەیی نەبێ، چۆن وا دەکەم، کەی وا بێڕەحم و دڵڕەقم، بە کلیل ماسییەکی کەسکی تۆخ چاك بکەم..! دوایی بڕیارمدا بەهێزێکی زۆرە کاربکەم، تاقەت و ئیشی دەویست. کەوتمە سـەر کلکی و سـەوڵەکەم لـە لـووتی راکـرد. پێـستی زۆر رەق بوو، بـەڵام لەگـەڵ تـەوژمی سـەوڵەکەم و بەهـەموو هێزێکمـەوە توانیم، لووتەکانی هەڵزڕێنم، ماسیش وەکو پشیلەی حەوت روح وایـە، هـەر زینـدوو بـوو، نـەدەمرد. بۆیـە سـەوڵێکی تـری توندم لێدا.

خـوێن لـە پەنجـەکانم هاتنـە خـوارێ، نەمـدەزانی، خـوێنی دەسـتمە، یـان خـوێنی ماسـیەکەیە.! دوایـی زانـیم پەنجـەکانم ئازاریــان خــواردووەو برینــدار بوونــە. گیانــەوەری زۆرم لێ خڕبوونەوە، بێزم لە جەستەی ماسیەکە بۆوە، زۆری نەمابوو، فڕێی دەمەوە ناو دەریاکە، زۆر بێزم لێ بۆوە..!

وەك خـەڵکی قرتاجـەم کـرد، بـە کـونێکی ژێـر لوتـەکانی هەڵمواسـی، بـە ئاسـانی ریخـەڵۆك و نـاو ورگـی بـە گـوڕێ وەربـون، چەندین هێلکەشـی لەهـەناودا بـوو، گـازێکم لێگـرت،

زۆر ڕەق بوو، هیچم بە ددانە وە نەنوسا. گازی دووەمیشم لێدا، هیچم بە هیچ نەکرد. گەرچی بێزیشم لێ دەبۆوە ,بەڵام لەتێکم جویی و بۆنیشی گێژی کردم. تامی وەك تامی تۆی کنتدور شل و لوس و بێتام بوو. پرسیم، دەبێ کەسێ هەبووبێت، وەك من، وەك ئێستای من، ماسی تەڕ بخوات. بەدوو پارو تێرم خوارد، وام زانی ماسیەکی گەورەی سوورکراوەم خواردووە. وەك ڕۆژی کارەساتەکەم لێهاتەوە، هاتمەوە دۆخی جاران، تینوێتیم کەم بۆوە، خواردنیشم زۆرە، لە ماسیەکی گەورەی دوو مەتری درێژ هەر دوو پاروم لێ خواردوە، زۆرم هەڵگرتووە، پاشەکەوتی زۆرم هەیە، ئەوەیان کامەران و دڵشادی کردم. لە کراسەکەم لوولدا، تا سەرما کاری لێنەکات، هێشتا بۆن و خوێنی پێوە مابوو، بۆیە دووجاری تر لە ئاوەکەم وەرداو، دیارە بۆنی ماسی زێدە تیژە، بۆیە شاکێك گەیشتە سەری, ماسیەکە لەناو ئاودا بوو کە شاکەکە پڕی دایە، سەری لە دەمی ئەودایەو کلکی لە مستی مندایە، کە زانیم زۆر ترسام، شڵەژام، خۆم گیر کرد، ویستم رایکێشمەوە، بەڵام سودی نەبوو، ترسام، نەوەك قۆڵم لەگەڵ ماسیەکە قوت بدات و ئەتکم بکات. بەرمداو سەوڵێکم تێگرت و لە لمووزیم گیرکرد، ئەویش نیوەی سەوڵەکەمی قوتداو بە شکاوی رامکێشایەوە.

بەشی نۆهەم

-1-

ئەوەندە تووڕە ببووم، پتت لێدابام، دەپەڕیم. شاکێك، یەك پاروو خواردنم شك دەبرد، ئەویشی برد، رفاندی، خواردنێکی بەلەزەت بوو، برسیەتی حەوت رۆژی بە دوو پارو نەهێشت، تێری کردم. هەردوو سەوڵەکەم ئامادە کردبوو بۆ شەڕو تۆڵە، خۆم بۆ کاتژمێری پێنجی ئێوارە ئامادەکرد.. با بێتەوە، دەبێ تۆڵەی خۆمی لێبکەمەوە..! وازناهێنم، ئەگەر هەردوو سەوڵەکەشمی لەسەر دابنێم. ئەم ئێوارەیەش، دەریا رووی هێمن و پاکی، شێواو تووڕە ببوو، نمنمیش باران دەباری، منیش لەبەر تینوێتیم و شەیدابونم بۆ قومێ ئاو، بستێك زمانم دەرهێنابوو، بیرم لەوە کردەوە، سوود لە ئاوی بارانەکە وەرگرم، چی بکەم. کامیان لەبەر بارانەکە دانێم، پێڵاوەکەم، کراسەکەم.! بەڵام سەرما تاوی هێناو گەیشتە ئێسقانم، گشت گیانم تەڕ بوو، سەرمام بوو. دەریا شێت بوو،

تەوژمی شەپۆلەکان و هێزی ئاوەکە لە ڕۆژی کارەساتەکەی دەکرد، هەر دەهات بەهێزتر دەبوو، بەلەمەکەم وەك پەلکەگوێز لەسەر ئاوەکە هەڵدەقۆزیەوە، تا گەردنم ئاو هات. بەمجۆرەم رابوارد، هەتا پاش نیوە شەوێکی درەنگ، ئاسمان ترسناك و تاریك خۆی دەنواند، کەشەکە، شێداربوو، خۆم راگرت، بەرگەم گرت، زۆرانبازیم لەگەڵ شەپۆلی شێتا زۆری خایاند، تا لە ناکاو، ئەو سەرکەوت، منیش ژێرکەوتم، بەلەمەکەم وەرگەڕا، نوقمی ئاو بوو، وەك ڕۆژی کارەساتەکە، بە مەلە و کۆشش خەریك بووم، دەبوایە کۆڵنەدەم. لەو کاتانەدا، لویس رۆنجیفۆم بەبیرهاتەوە، ئەو کەڵەمێردو پاڵەوانە. ئەو یەك دوو مەتر لە من دوور بوو نەمگەیشتێ و خنکا. ئەدی منی بێهێزو برسی، چارەنووسم چی دەبێ!؟ باش بوو، بەلەمەکەم سەرئاو بۆوە. بە دوو باسکە مەلە گەیشتمێ و گرتمەوە.. خۆم گەیاندێ.

-2-

ئەگـەر وەرگـەڕانی بەلەمەکـەم، بـەم نیـوە شـەوە نەبوایـە، کـاتی نـەبوونی شـاك و گیانـەوەرە، ئەگـەر کـاتی عەسـر و ئێوارەیەکی زوو بوایە، هەر ماسی گـەورە و شاکەکان قوتیـان دەدام. پـەرت پـەرتیان دەکـردم، رۆژی رەشـیان نیـشان دەدام. دوو سەوڵەکەشم ئێوە خۆش زۆر مەمنون بووم بەوەندە، باش بوو لە ترسی سەرما. کراسەکەو پێڵاوەکەم لەبەربوو، ئەگەرنا ئەوانیـشم لەدەسـت دەچـوو..! سـەوڵە شـکاوەکەم کەوتـەوە دەسـت، لـە ترسـی ئـەمجارە بەتونـدی لـە بەلەمەکـەم بەسـت. سـەیرێکی تەوافەکـەم کـرد دیـاربوو، وای نیـشاندەدا کـەوا دیسان سەرونخون دەبینەوە، بۆیە ویستم یەکسانی دروست بکـەم، خـۆم قـایم کـرد، بـەلاّم سـودی نـەبوو، دیـسان وەرگەڕامەوە، ئەمجارە، لەجاری پێشو خراپتر. لەبەر ئـەوەی لە ترسی وەرگەڕان توند خۆم لە بەلەمەکـەم پەستابوو، بۆیـە ئـەمجارە کـە وەرگـەڕام، کەوتمـە بـن بەلەمەکـە و گرێـی بەستنەوەکەشم لیٚ گوم بوو، بەدەستێك گرانیەکەی بەلەمەکەی سـەرم کـەمتر کـردەوەو بـە دەسـتی دووەمـم هـەر لـە گرێیەکـە

دەگەڕام، دوایی دۆزیمەوە، گرێکەم، شل کردەوەو دەرباز بووم، ئازا بوم، نەمهێشت زۆر بخایەنێ، ئەگەرنا دەخنکام!! پاش ئەوەی قوڕگم پڕ ئاوی سوێر ببوو، رزگارم بوو. لەو هەموو بێنەوبەردەدا، سەغڵەت نەبووم، دەستم لە بەلەمەکە هەر بەرنەدا کە هەڵسامەوە، بەلەمەکەم وەرگێڕایەوە سەر پشت و هەوایەکی بێگەردم بە پڕی سییەکانم هەڵمژی..

-3-

له ڕۆژی هەشتەمدا، وامدەبینی، کەمێ باران دەباریێت و ئەگەر بباریێت، منی تەنیا و تینو تێر دەکات و قورگم تەڕدەکاتەوە، لە هەورە ڕەشەکەدا دیار بوو، بەلاّم لە بەدبەختی من یەك دلّۆپەی لێنەهاتە خوارێ، کاتژمێر بوە هەشتی بەیانی، خۆشیکرد، بوە سامالّێك وەك ئاوێنە، ناچار قومە ئاوێکی سوێری دەریام خواردەوە، بینیم تامی ئاسایی بوو، دەستی خۆم شکاندەوە، کەوا چەند ڕۆژە خۆم وا هەراسان کردووەو شێتی قومە ئاوێکم و نایخۆمەوە..! دەریا شین و جوان بوو، دیمەنێکی ڕۆمانسی بێگەردی دەنواند، ئاسۆکەی لووس و جوان، هەر زێنەت بوو تەماشای بکەیت. لەم خۆشیەدا بووم، نەورەسێکی پیرم لێ بەدیارکەوت، هاتە سەر ڕۆخی تەوافەکەم. ئەم نەورەسە پیرە موژدەی نزیکبوونەوەم بوو لە وشکانی. نەورەسەکانی جاران، گەنج و بە تاقەت بوون و تاقەت و شکۆیان هەبوو دوور بڕۆن و بگەڕێنەوە, بەلاّم، ئەم پیرە نەورەسە، دونیادیدەیە، دەیزانی دوورناکەوێتەوە، زۆر ناچێتە قولاّیی دەریا.. ماری چاوشین و ڕەزاسووکەکەی هاوڕێم بە بیرهاتەوە، چۆن، یەکەمین جار

پێکـەوە چـووینە سـینەماو زۆر لـە نـزیکم بـوو، رووداوی فیلمەکەی بۆ تەرجمە دەکردم، تا دوعام بۆ بکات و لەبەر من چوو بووە، کەنیسەی کاسۆلیك و دوعای بۆ کردم. تا دوورە قەزاو بەلاَ بم. لەخودا پاڕابۆوە، بمپارێزێت. ئەوەندە دیقەتی دەریـام دابـوو، هـەر زوو زانـیم رەنگـی گـۆڕاوە..! ئـەوەیان شادومانی کردم. بەلەمەکەم، خێراتر بوو، واتدەزانی چەند دەسـتم لەگەڵـە و سـەوڵم لەگـەڵ دەکـەن، یـان مـاتۆڕێکی لەسەرە..! خێرا دەڕۆیشت، تیژ.. وام هزر کرد، هەر پەنجا میلم ماوە بگەمەوە سەرزەوی، دەم نادەمێ، هەڵدەستامەوە سەرپێ تەماشای پێشی خۆم دەکرد، وام تەماشا دەکردو دڵم وای دەووت، هەنوکە هەنوکە گڵۆپەکان دەردەکەون، بۆنی ئاوەدانی و بەندەرێکی لێ دێت..!

بەشی دەیەم

-1-

شەوی هەشتەمین، ئارەزووی نوستنم نەبوو، لە کاتژمێری نۆی شەودا و هەتا هەشتی بەیانی نەورەسە پیرەکە لەسەر تەوافەکەم بوو، دڵی خۆم دەدایەوە بەوەی پاش کەمێکی تر دەگەمەوە وشکانی. وامدەزانی بۆ خاك و خاڵێکی دیارکراو دەڕۆم. بەبێ ئەوەی هیچی تازەم هاتبێتە پێش، هەر هیچ! بە خۆڕایی، وام هەزر دەکرد. هەر نەورەسە پیرەکەو گۆڕانی رەنگی ئاوەکە، وایان دەگەیاند. سەرم بە سەوڵە شکاوەکە کردو لەگەڵ هیواو ئەو وڕێنانە خۆم لەبیرچوو.

"دەبێ ئێستاش..! ئاستی رۆیشتنم، لەگەڵ هێڵی فڕینی فڕۆکەکان بێ..!" "ئەگەر وا نەبێ و تۆزقاڵێك لامدابێ، ئەوە یەکسەر دەگەمە کۆلۆمبیا..!" "ئەگەر بۆ لای باشووریش پێچم کردبێتەوە، ئەوا خۆم لە کەنداوی ئەنتیل دەدۆزمەوە..!" زەحمەتە بۆ منی تەنیا و ماندوو و برسی و

بێ قیبلەنما، ڕێگا بدۆزمەوە.. زەحمەتە ,بەڵام ورەم هەر بەرز بوو و خۆم سەغڵەت نەدەکرد.

نیوەی شەویشم بەسەرداهات و ڕووداوی تازە نەبوون، ئەستێرەی جوان، ئاسمانی شینم لەگەڵەو دڵم دەکاتەوە. شەماڵیش، بە کزە فێنکەکەی دڵشادم دەکات و پیرە نەوڕەسیش لەسەر سەرمە و جار ناجارێ، دەندوکێکی هێواش لەسەرم دەدات، وەك ئەوەی بزانێ، سەرگەردان و وێڵم، بۆیە ئەزیەتم نادات. پڕ بەدڵ ئەو نەورەسەم خۆشویست ,ئەوەی تر کە خواردم برسیم بوو، بەڵام ئێستا پەشیمانم، چەندی بڵێیت پەشیمانم.! ئەمەش، ئەوەندەم خۆشدەوێت.. ئەوەندە لام پیرۆزە، وەختە قووتی بدەم. لەگەڵ منا، دەجولا، کە سڕو بێدەنگ دەبوم، ئەویش بەستەزمانە کڕ دەبوو..

بەیانی زوو قاچەکانم درێژ کرد، ئەویش هاتەسەر قاچەکانم، هێدی هێدی دەندووکی لە پێڵاوە لاستیقەکەم دەدا. بەهێواشی گرتم و هاتە ناودەستم، وەك ساوایەکی بەناز دەستم بەسەریدا هێنا، گەرچی نیوە مردوو ببوم و برسیەتی پەکی خستبووم، بەڵام، بیرم لە کوشتن و خواردنی نەدەکردەوە. بە دەرکەوتنی تیشکی خۆری ڕۆژی نۆیەمم، بەندەکەی ناو دەستم ئازاد کرد. لە شەقەی باڵی داو

ڕۆیشت.. تەماشام کرد هەتا لە ئاسۆی چاومدا ونبوو. پشتم لە تیشکی خۆرە گەرمەکە کرد، پۆرگەکانی پشتم، بە تیشکی خۆرو ئاوی سوێر، زۆر کولابۆوە، بۆیە برینەکان زۆر ببوون، پشتم ببوە پارچەیەك خوێن و کێم، کە دەستم بۆ پشتم دەبرد، پارچە گۆشت و قەتماغەی لەگەڵ دەهات، چەرمی درێژی لێدەبۆوە، لیچی لێ شۆڕ دەبۆوە، دەم نادەمێ، هەڵدەستامە سەرپێ و تەماشای پشتەوەم دەکردو ئاسۆی چاوەکانم دوور دەبرد، هیوای موژدەی رزگاربوونم دەویست ببینم، بەڵام! بەداخەوە لە چاو ئێشان و ئەزیەت خواردن و ڕێشکەو پێشکە زیاتر هیچی ترم چەنگ نەدەکەوت..!

-2-

هیوای دوازده سەعاتەکەی رابردووشم بەفیرۆ چوو.! بەیەکجار بێ ئومێدو رەشبین بووم. سەد خۆزگەم بە مردن خواست، بیرم لە مردن کردەوە، چۆن بمرم!؟ یان دەبێ خۆم بکوژم، یان خۆم بخنکێنم، ناوم لە دەفتەری ژیندا سڕاوەتەوە، تەواو. چاوم لەسەریەك دانا، بەخەیاڵ گەیشتمە لای هاوڕێ جولەکەکەم ماس نسر، کوتاڵفرۆشێکی قسەخۆش و هەرزانفرۆش بوو, لە خەیاڵەکەمدا لە هۆڵی باتیك دانیشتبووین، لەو هۆڵەدا، ژنێکی ئەندام زراڤی نازدار، سەمایەکی عەرەبی دەکرد، چەند حەزبکەیت، لەگەڵ مۆسیقاکە گونجاو بووین. چاك خەیاڵ ببوین، هاوڕێکەم. زاراوەی کاستیتلیای ئیسپانی دەزانی، چاك لە یەکتری حاڵی دەبووین. لەو خەیاڵەدا بووم و لەناکاو کیسەڵێکی گەورەی چوارمەتری تەونی خەیاڵەکەی پچڕیم و کاتە شیرینەکەی لێ تاڵ کردم، بە خەیاڵیش، وازمان لێنەهێنن، ساتێ کامەران بین.! ترسێکی کوشندەی هاویشتە دڵم، کە بەرز دەبۆوە و سەرئاو دەبوو، کەرتە شاخێك بوو، زەبەلاح و گەورە، کە نقومیش دەبوو، چەورییەکەی لەسەر رووی ئاوەکە

جێدەهێشت. دەستمدایە سەوڵەکەم، هیچی تر شك نابەم. بۆ پاراستنی خۆم لە هەموو مەترسییەك، هەر سەوڵەکەم. ئا کە مرۆڤ بێعارو جەربەزەیە، پێش دەمێك حەزم لە مردن دەکرد، بیرم لە خۆکوشتن دەکردەوە.

ئێستاش ترسی مردنم گەیشتێ، عەودالی، خۆپاراستن و دەستوەشاندنم، ئای چەند ژیان لە مردن شیرین ترە..! کاتیش، هێدی هێدی، بەرەو دەرکەوتنی ماسی شاکی کافرم دەبات.. لەبەر ئەو کەین و بەینە و لەبەر ئەو رووداوانە هەڵکوڵینی تۆماری رۆژێکم لەسەر بەلەمەکەم لەبیر چوو.! خێرا کلیلەکانم دەرهێناو ژمارەی رۆژێکی تاڵ و چاوەڕوانی ترم زیاد کرد.!

-3-

لقی دارێک، یان پوشێک، لە رۆژانی پێش کارەساتەکە، لەلام هیچی نەدەگەیاند، بەڵام ئیمڕۆ، واتە رۆژی نۆیەم، زۆر دەگەیێنێ!؟ دوێنێ بە خەیاڵ و وردەبیرم زۆرم نەمابوو بگەمەوە سەر زەوی و رزگارم بێ، وا ئیمڕۆش بەدیتنی لقە دارێکی سەرئاو کە بە تەوافەکەمەوە نوسابوو، زۆری دەووت، هیوای گەیاند، بونی ئەم لقەدارە، بە هزری من، نزیکیە لە وشکانی، لەکاتی خۆیدا حەزرەتی نوح باڵندەیەکی بەرەڵاکردو کە گەڕایەوە سەر کەشتیەکە لقی تەڕی زەیتونێکی لەگەڵ خۆیدا هێنابوو، کە حەزرەتی نوح ئەمەی بینی، بزەی هاتێ و موژدەی دانێ، کەوا زۆریان نەماوە و وشکانی هەیە..!

لە ماڵەوە، ئیمڕۆ قەشەکەمان، دوا نوێژی ماڵئاوایی بۆ کردم، پرسەکەم تەواوبوە، لەسەد لاوە لێقەوماو و بەدبەختم، بەس لەوە نەبێ، کەوا ئیمڕۆ ئەم لقەدارەم بۆهات، منی برسی و گەدە وشک و ریخۆڵە مردوو، وا خواردنی بۆهات، سەد سوپاس و شوکری دەوێت، لقەدارەکەم، تام کرد، تامی تاڵ و

تفت و ناخۆش بوو,بەڵام! بۆ من زۆر بوو، تامی گرنگ نییە، بوونی گرنگە..

لە منی بێکەس و بەدبەخت و بێهیوا، چی چاوەڕێ دەکرێت، کەسێك بە هیوای رزگاربونە، هێشتا خاڵێکی نەهاتبێتە پێش..! وا چاکەو نوێژی مردن بکەم. هیچ دەروازەو نیگام نەماوە، بێجگە لە نوێژی مردن..!

بەشی یازدەهەم

-1-

هەموو کەسێ، هەر بۆ یادگاری و بیرەوەری، یادی کۆن، یادی تاڵ و شیرینی دوێنێ بەبیرخۆیان دەهێننەوە، وا منیش، باسکە مەلە و پەلەقاژەی مردنی هاوڕێم لویس رۆنجیفۆم دێتەوە پێشچاو. ئەدی رۆژانی بێهیوایی و مانەوەی خۆم بە تەنیایی و ئاوی سوێری دەریاو برژانەوەی برینەکەی قاچم و زۆربونی پۆرگەکانی پشتم و وەرگەڕانی بەلەمەکەم.. هەموویانم بەبیرخۆم دەهێنایەوە، چەندی بگێڕمەوە، تەواو نابێ، ترسی شاکەکەو کوشتنی نەورەسەکە و زۆری تر.. هەموویان، وەك فیلمێکی سینەمایی دیمەنەکانی دێنەوە پێشچاوم.

تاریك و روون بوو، کە هەوایەکی بەهێز هەڵیکرد، قاچم ژانی زۆر بوو، دەلەرزیم، خۆ منیش مرۆڤم، گۆشت و ئێسقانم، هەستم هەیە وابوەعومرێك بە تەنیام و سەرگەردانم، کە رووداوەکانم بەبیردێتەوە، زۆری نامێنێ مێشکم بتەقێ..

ئێسقانەکانم بە ژان کەوتبون، هەستم دەکرد، سەرم لە بەدەنم گەورەترە.. کە خۆرهەڵات، هێلێکی تری تەمەنم رادەکێشم و دەبێ چارەنوسم بگاتە کێندەرێ، رۆژێکی تریش، دێ و من تەنیام و شەیدای وشکانی و مردنم!

لەبەر ژانی قاچم، کەوتمە سەرپشت، هەرچی لێدەکەم، هەر ژانی هەیە، درێژم کردەوە، ژانی هەر زۆرە، ویستم هەڵسمەوە سەرپێ، نەمتوانی سەراوسەر بەربومەوە، سەرم بەر رۆخی بەلەمەکە کەوت و چاوەکانم زەق بوون، لەگەڵ ئەو ژانە قورسەش، کاتم هەر لەبیرە، تەماشای سەعاتەکەم کرد، بینیم، چواری بەیانییە، کاتی تەماشای ئاسۆیە، تەماشای دوورە.! زۆر تەماشای ئاسۆی دەریام کردبوو و هیچم چنگ نەکەوتبوو، بۆیە بە هیواوە چاوم لە ئاسمان گیرکرد، بینیم رەنگی گۆڕاوە، سوور بوە. دەریا سەرمای دەنواند. ژانی چۆکم زۆرتر دەبوو، زۆری نەمابوو لە ژانا چاوەکانم دەرپەڕێت، بێجگە لەو ژانە، ژانە سەریش هاتە سەری، سەریشم کەوتە ژان.! هەر ئەوە بوو نەفەسم دەهات، ئەگەرنا مردوو بووم! حەزم لە مردن زیاتر بوو نەک لە ژیان. رۆژگارم بەس رۆژ ژماردن و ژان و بێهوایی و شاک و شینی ئاسمان و ئاوەکەش کەسک ببوو.

بەیانی چەند وێنەی گەڵاو لقی دارم لەسەر ئاوا بینی، زانیم هی دارگوێزە، بەفیزەوە، گاڵتەم بەخۆم کرد. دوێنێ

شەویش تەماشای سەماکەرێکی عەرەبم دەکرد، دوێنێ لە شاری موبیل بووم! ئەم شەویش لەماڵەوەم. لە بۆگۆتا لەگەڵ هەڤاڵەکانمدا، لە قوتابخانەی لاسال لە شاری فیلافیشانسو بووم، ئێستاش زەوی دەبینم، ئەگەر پێش چەند رۆژێ بوایە، یەکسەر، خۆم دەهاویشتە ناو ئاوەکە و بۆی دەچووم..! واملێهات، ئەو سەرابەی پێشچاوانم بە دیقەتەوە بۆی دەچم، کە دەچم.. نزیک دەبنەوە..! جارجاریش بە دووری دوو کیلۆمەتر دەیبینم.. لەو دووربونەو نزیکبونەدا، رووم وەرگێرا.. خۆزگەم بە مردن خواست. دیسان خەیاڵ و سەرابە! وای لێهات، بە رۆژیش خەیاڵ دەبم، چۆن بەشەو خەیاڵ و خەونم دەهاتە پێش، واملێهات! گەواڵەیەك هات و ئاسمانیشینی لێگومکردم، لەخۆرهەڵاتەوە، خۆشمویست، لام پیرۆز بوو، لە شەودا دەترسام، بە رۆژ باشترم, گەرمەکە قەیدی ناکات.! نیگەران و بێزارم، شەو تاریکی و نامۆیی، رۆژیش ژانە پشت و زورانەوەی پۆرگەکان. سەد لەعنەت لە بەدبەختی و چارەرەشی خۆم! خۆزگە پارچە پارچە بومایە و هەر پارچەیەکم کەوتبایە لای ماسیەك، نەك توشی ئەم ناڕەحەتیە بوومایە..!؟

بۆ سەرینە رەقەکەم گەڕام، باشە! سەرینم بۆچییە، خۆم خەو ناچێتە چاوانم، سەوڵەکەم شل کردەوەو سەرم پێکرد،

کاتـژمێر بـوە پێنجـی بـەیانی، بـەم کازیوەیـە زانـیم وێنـەکان ڕاستن و زەوییـەکی کەسك و درێـژ لـە ڕۆخـی دەریـادا دیـارە. دڵـشادو کامـەران بـوم، لـە خۆشـیا شاگەشـکە بـووم وەك ئـەو کاتانەی کە گڵۆپی فڕۆکەکانم لێ دیـاربوون، کـە نەورەسـەکەم بینی، کە بینیم ڕەنگی ئاوەکە گۆڕاوە.. ئای ئەگەر دوو هێلکە و پارچەیەك گۆشتم لە پێش دەبوو، ئای ئەگەر گلاسێك شیرم لەبەردەما دەبوو..!

کەسـکاییەکە، هـەردوو کیلۆمـەتر لـە مـن دوور دەبـوو، سـەوڵەکەم دەسـتمدایە، بـەڵام! مـن برسـی و مانـدوو سەوڵێکیشم شکاوە! ئەدی ژانی ناولەپم، ژانی پشتم، خۆمن هەر دەردێکم نییە..! بەڵام، کۆڵم نەداو بـەهێزەوە تاقـەتم دایـە بەرخۆم و بەرەو پێشەوە چووم.

-3-

بــە ســـەوڵە شـــكاوەكەو شـــەماڵە فێنكەكـــە، كـــەمێ چـوومەپێش، كـە دەچـوومە پێـشتر دارگوێزەكـان، گـەورەتر دەبوون.

"داخـی گـرانم" گـەر دوو سـەوڵەكەم نەفەوتابایـە، ئێـستا خێراتـر دەڕۆیـشتم" ڕۆیـشتن بەیـەك سـەوڵی شـكاو زۆر زەحمەت بوو.

كە زۆرتر ڕۆیشتم، توشی بەردەلآنێ بووم، كەڤرە تیـژ و تیشی دەم تیـژ، بۆیـە بـە ناچاری خـۆم لـە بەلەمەكـە هەڵدایـە خوارێ و بەلەمەكەم جێهێشت، منـی برسـی و مانـدوو، دەبـێ دوو كیلۆمــەتر بەمەلــە بــڕم، پـشتم دەزورێتــەوە، چـۆكم ژان دەكات، بەلآم دەبێ مەلەبكەم!! كە ئاو بە پشتم كەوت، هـەموو پۆرگــەكان كەوتنــە ژانــی زۆرتــر، كــە كەوتمــە مەلــە زۆرتــر مانــدووبوم..! بــەلآم هەســتمكرد، وا بــەرەو زەوی وشــكانی دەچم.. لەهیوا نزیك دەبمەوە.. كراسەكەم لەبەر كردبـۆوەو لـە پشتم بەست بوو، قەیتانی پێلآوەكەشم توند بەست بوو بۆیـە هـــەردووكیان ئـــەركیان گرانتركـــردم.. لـــەو تەنگاوییـــە،

زنجیرەکەی ملم خەریك بوو داکەنرێ، بەڵام، چاپوکانە بەدەمم گرتمەوە. وەك شێتێ، ملم لەدەریا دەنا، بەلاّم دەڕۆیشتم، ترسی ئەوەشم بوو، نەوەك شەنگم لەبەر نەمێنێ و پەکم بکەوێت، بەلاّم، هیوای ترم نەماوە، بێجگە لە مەلەکردن.. خۆ بەلەمەکەشم دوور کەوتەوە.. دارێکم لەدەست بوو هەردوو سەری پیس..!

بەشی دوانزدەم

چارەکە سەعاتێك بوو مەلەم دەکرد، بە قسەی خۆم یەك کیلۆمەترم بڕیوە، زەویم، لێ بەدەرکەوت، جوان جوان دیاربوو، بڕوام کرد ئەمجارە راستییە، تیشکی هیوام بینی، دڵخۆش بووم، تیشکی خۆر دەتووت زێڕە لە نێو گەڵاو لقی دارگوێزەکان خۆی نیشان دەدام، زانیم گوێزەکان، دارگوێزی هیندیین، گوندو ئاوەدانیم بینی، هێدی هێدی، خانوبەرەم بینی، بوە بیست دەقیقەی تەواو وا مەلە دەکەم، زۆر ماندوو بووم، بڕوام بەخۆم هەبوو، هێزم دایە بەرخۆم و ملمناو رانەوەستام.

نیوەی تەمەنم لە دەریا سەرفکرد، قەت وەك ئێستا، هەستم نەکردووە کەوا مەلەوانزانی چاکم و مەلەوانی پیرۆزە.! ئیمڕۆ نۆی ئادارە، وا نزیکتر دەبمەوە، دارگوێزەکانی گەورەتر دیارن، هەستم دەکرد، تیشکی خۆر ماسولکەکانی دەستمی بەهێزتر دەکرد! ئاوی دەریاش شیرین تر دەبوو. لەوە دەترسام، ئەو هەموو رەنج و کۆششەم

بەفیڕۆ بچێت و تاقەتم نەمێنێ و پەکم بکەوێت. بەڵام خۆش بەختانە، هێزم هەر مابوو، دەچومە پێش و دار گوێزەکان قەبەتر دەبوون.

کەمێکی تر ڕۆیشتم، ویستم تاقیبکەمەوە, بزانم قاچم بەر لمی دەریا دەکەوێت و پێیەکانم دەگەنە بن ئاوەکە..!! بەڵام، دیار بوو، هێشتا قوڵ بوو هێشتا چونە پێشەوەی دەوێت، تاقەت و مەلەوانی دەوێت. دارستانی چڕو سەوزایی زۆرم لێ دەرکەوت، دوو جاری تر، ویستم لەسەر پێیەکانم ڕاوەستم.. دواجار، پاش دە ڕۆژ، ڕاوەستام! قاچم بە خاکەوە نوسا..! ڕاوەستام! قاچم بە لم و قوڕی دەریا کەوت. ڕۆیشتن، بە ڕووی شەپۆلا بۆ منی ماندوو و بێزار ئاسان نەبوو، کارێکی قورس و ئەرکێکی گران بوو.. پانتۆڵ و کراسەکەی بەرم و مەدالیاکەی دەمم و ئەزیەتی پێڵاوەکەم. هەموویان، کارەکەیان زەحمەتتر دەکرد، خۆ ئەگەر، زوو خۆم ڕووت کردبایەوە، زۆر باش دەبوو، بەڵام! دیارە ئەگەر مرۆڤ لە گەرووی مەرگیشدا بێ، هەر شەرم دەکات و حەزدەکات هەر پۆشتە بێ..!

زۆری نەمابوو لەخۆبچم، ئاو تا پشتێنم هات، بۆیە بە ناچاری دووبارە کەوتمەوە مەلەوانی هەتا ئاستی ئاوەکە گەیشتە ڕانم.. ویستم غار بدەم، ویستم شەقاوی گەورە

باوێم.. بەڵام هێشتا، ئاوەکەی تەوژمی بۆ من هەبوو.. خوێن لە چۆکم دەهات، بن نینۆکەکانم پڕ قوم ببوون. هەموو شتەکانی پێشم دەسوڕان، زەوی، دار، ئاوەکە، وام هەستکرد، دەیانەوێت قووتم بدەن، بەم دوا دواییە، خەریك بوو، داوەشێم! بەڵام، دیاربوو، خەون و تارمایی بوون و لە ئاکامی ماندووبونا دروستبوون. بەهەرحاڵ! لەسەر دەست و لەسەر چۆکان خۆم گەیاندە سەر زەوی گشت گیانم خوێن بوو، شەکەت و نیوە مردوو، هێمن و مات لێیکەوتم و بیرم لە هیچ نەکردەوە.

نەمدەزانی پەنام بۆ کێندەرێ بردییە، بە ئارەزوو و ویستی خۆم نەبوو. کپ و سەرسام و ئەبڵەق ببووم! کزەی شەماڵ دارەکانی دەهەژاند، یاری شەپۆلی دەریاشم لێ نزیك بوو. هەر ئەوەندە بوو سەرم دەجوڵاو چاوم دەگێڕاو چواردەوری خۆمم پشکنی، بینیم، لە دووری بیست مەترێك پەرژینێکی بە سیمی سەرتیژ دیاربوو، ڕێچکۆلەیەکی باریك و پاشماوەی چەند گوێزێکی شکاوم بەدی کرد، خۆ ئەو شتانە، بۆ من هیچ بایەخیان نییە و کارم پێیان نییە، بەڵام بۆ من زۆری دەگەیاند، ئەویش نیشانەی بوونی ئادەمیزادو ژیانە..!

کاتژمێر گەیشتە شەشی بەیانی، هەر دە دەقیقە دەبوو پاڵم دابۆوە، هەندێ گوێزی هیندیم دیت، بەخش خشۆکە بۆیان چوم، گەیشتمە دارێك و پشتم بە دارەکەدا، دەستم بۆ گوێزی هیندییەکە درێژکرد، دەستم گەیشتێ و هێنام. هەڵگێڕو وەرگێڕم کرد، وەك ئەو ماسیەی کەوا پێنج رۆژ لەوەوپێش لەناو دەستمدا بوو، گوێم لە قڵپەقڵپی ئاوی گوێزەکە بوو، گوێم لە ئاوەو زۆریشم تینووەو ئەوەش زۆرتر شەیدای ئاوی کردم و زیاتر تینووبووم، ئەو گوێزە سێ کونی هەبوو، ئاویشی تێدایە و تامەکەشی خۆشە، بەڵام شکانی گوێزەکە تەورداسێکی دەویست، منیش لە کلیلەکان زیاتر هیچم شك نەدەبرد، ئەوەشم دەزانی شکانەکە بەو کلیلانەش نەدەکرا، واتە گوێزەکە، بۆ من هیچ..! بۆیە بە ناچارییەوە فڕێمداو ئەویش بۆ ناو ئاوەکە غلۆربۆوەو شڵپەی هات..!

لە دوورەوە، سەگوەڕێ دەهات، گوێم قوراخ کردو زەینم بۆ لای دەنگەکە راگرت، لەناکاو تیشکی زیوینی دەرکەوت، چاوم بە تیشکێ کەوت، تەماشام کرد، بینیم، تیشکەکە هی جامێکی ئەلمنیۆمی سەرشانی کیژێکی رەشە، ساڵدانە ساڵدانە دەڕۆیشت.

دەهات و منی نەدیبوو. لە دوورەوە تەماشام کرد، پەلەم بوو، زوو بزانم ئێرە کێندەرێیە، ویستم لە ئاکاری ئەودا

ناوچەکە بناسم، پرسیم! خەڵکی جامایکا، ئەرخیل و هەموو خەڵکی دوورگەکانی ئەنتیلم هێنایەوە پێش چاوی خۆم.. دەبێ ئەوانە چ میللەتێك بن!؟ چ زمانێك تێبگەن.! دەبێ لە ئیسپانیەکەی من بگەن، خۆ ئەگەر لە ئیسپانیەکەم حاڵی نەبێت، ئەوا یەکسەر رادەکات و دەڕەوێتەوەو ئەو هەلەشم لە کیس دەچێ..! من کەڵکی هیچم نییە! وەك مەلۆتکەم، کەڵکی جولانەوەم نییە، بە ئینگلیزییەکی رەوان بانگم کرد.. وتم، هێلپ می..! ئەویش بە زەقی تەماشای کردم و هاوارم کرد، هلۆهلۆ.. هلۆ.. دیاربوو، دوودڵ و سەرسام بوو، لای ئەو عەنتیکە بوو، بڕوای نەکرد، ڕایکرد، هەڵات، دوورکەوتەوە و دیسان بە تەنیا مامەوە.. تەنیایی..!!

هەر ئەوەندە بوو هەناسەم دەهات، بێهۆش کەوتم و لە پەنا دارەکە هانکەهانکم دەهات، گوێم لە سەگوەڕێ بوو، خۆم قیتکردەوەو هەڵسامەوە سەرپێ و بەهێزی دەستم خۆم راگرت. نیگام ئاراستەی لای سەگوەڕەکە کرد، یەك دوو دەقیقە راوەستام، کەم کەم، سەگوەڕەکە نزیك دەکەوتەوە، زانیم بۆنیان کردووە، دەهاتن. ماوەیەك، کەشەکە هێمن بوو، هیچ دەنگێ نەما، بێجگە لە گڤەگڤی با، هیچ دەنگێ نەدەهات، ئەبڵەق ببووم، چاوەکانیشم نەدەتروکاند، ئەوەدەمە کورتەم بە تەمەنێکی درێژ زانی، هەر نەدەڕۆیشت. لە ناکاو!

زەلامێکــی درێــژو ســەگێکی لاواز و کــەرێکم لــێ پەیــدابوو. زەلامەکە، تفەنگێکی لەشان بوو، سەیری کردم. سەگەکەش هــەر بــۆ لام دەهــات. ئــەویش تفەنگەکــەی لەشــان کــردەوەو لەبەرخۆمەوە وتم: لەهەر شوێنێ بم، تەنیا لە کاریب نەبم، بە ئیــسپانی دوانــدم و پــێم وت، یارمــەتیم بــدە، چــاوەکانی نەتروکاندو هەر تەماشای دەکردم. دیار بوو تووڕە و ڕق لەدڵ بــوو، زۆری نــەمابوو، گوللەیــەکم لێبــدات و بمکاتــە قوربــانی گوللەیەك، سەگەکەشی دەیلێستمەوە، نەمدەتوانی دووریشی بخەمــەوە، تاقــەتی ئەوەشــم نــەبوو، چوغەیەکیــشی لێبکــەم. دووبارە، داوای یارمەتیم لێکردەوە، ئینجا قسەی کردو وتی:

–چیت بەسەرهاتووە..؟!

ئەو دەیویست بە ئاسانی ژان وکوێرەوەری دە ڕۆژەکەمی بۆ باس بکەم,بۆیە هەر ئەوەندە بوو نوزەم دەهات وتم:

–مــن لــویس ئەلیخانــدرۆ فیلاســکۆم، مــن دەریــاوانێکی پاپۆڕی کالداسم. من لە ڕۆژی(28)ی شوباتدا کەوتومەتە ناو دەریا..!

وامزانـــی یەکـــسەر پـــڕم دەداتـــێ و لـــە باوەشـــم دەگرێت،وامدەزانی کەس نییە ناو و ناونیشانم نەزانێ،کەس نــەماوە، هــەواڵی منــی نەبیــستبێ.. وامزانــی بــە گــەرمی لــە ئــامێزم دەگرێــت. دلۆڤانــە بــۆم دەســوتێت..! بــەڵام، ئــەو هــیچ

خۆی شێلو نەکردو سەگەکەشی لە من دوور نەخستەوە، تەنگاو بووم، دەمویست، سەگەکەی چیتر برینی قاچم نەلێسێتەوە، ئەویش بە ساردی و بەسەری لمووزی وتی:

–تۆ دەریاوانی گواستنەوەی پەلەوەریت، ئەوانەی پەلەوەری گۆشت خۆر و بەرازیان دەفڕاند و ئەو سامانە گرنگەی ئێمەیان دەدزی.! "منیش وتم":

–نەخێر! پاپۆڕی ئێمە، پاپۆڕەکەمان، کالداس تایبەتیە بە چەك و تەقەمەنی!؟ کە ئەم قسەیەی بیست، تفەنگەکەی دەستی لە شانی کردەوەو وتی:

–دەچمە شۆستەی بەندەرەکەو پێویستم بە کلافەیەك سیم هەیە، هەرکە گەڕامەوە یارمەتیت دەدەم. وامزانی ئەم هەلەشم لەکیس دەچێت، بۆیە پرسیم:

–دەگەڕێیتەوە.. دەگەڕێیتەوە.!

–دەگەڕێمەوە "وەڵامی دامەوە"

بزەیەکی هاتێ و کەرەکەی دایە پێش خۆی و ڕۆیشت، هەتا ڕۆیشتیش، سەگەکەی هەر خەریکی من بوو....

–دوا پرسیار، زەحمەت نەبێ.. ئێرە کێندەرێیە.؟!

+"هەر بە ڕێگاوە" وتی: ئێرە، کۆڵۆمبیایە.!

بەشی سیانزدەهەم

-1-

دەستم لە گەڕانەوەی ئەو پیاوە شوشت، کە گفتی گەڕانەوەی دامێ، وتی، دەگەڕێمەوەو یارمەتیت دەدەم، هەر نەگەڕایەوە، هەر هیچ نەبێ، سەگەکەی لێم پاس بکات و واز لە لیستنەوەم بێنێ.! سەگەکە، کە لە خوێن و کێم و تەڕی برینەکانم، تێری خوارد، دوورکەوتەوە، لەدیارم و لەسەر قوونان هەڵتوروکاو کلکی بۆم دەجولاند.

پاش چارەکە سەعاتێك، خۆی و ژنە رەشەکە، دیار بوو خێزانی بوو، گەڕانەوە، باش بوو، کەرەکەیان پێبوو. پرسیاری لێکردم، کەوا دەتوانم هەڵسمەوە، دەتوانم بڕۆم، لینگم ئەرز دەگرێ.؟! منیش، رەزای خۆم گران نەکردو وەڵامم دایەوە، رەنگە، کۆشش دەکەم! هەڵسامەوە، ویستم بڕۆم، بەڵام لەبەر بێهێزی سەراوسەر کەوتم، کە زانییان شەنگم

نییه، دەستی گرتم، هەردووکیان، خۆی و خێزانەکەی، منیان هاویشته سەرپشتی کەرەکە و سواریان کردم.

دە رۆژ بێ ئاو و هەوا بووم، دە رۆژە تینومەو بەرگەم گرتبوو، بەڵام ئەو دەمەی لەسەر پشتی کەرەکە بووم، لەو دە رۆژە زۆرتر شەیدای قومێ ئاوی خواردنەوە بووم. زۆر بێ شەرم، داوای ئاوم کرد. داوای ئاوی گوێزی هیندیم کرد، داوام کرد گوێزێکم بۆ بشکێنن، گەرچی ئەو وتی، بەداخەوە، تەورداسم لا نییە، بەڵام راستی نەدەکرد. خۆم بینیبووم، تەورداسێکی بە کەمەرییەوە شۆڕکردبۆوە. من وامدەزانی، ئەگەر گوێزێکم بۆ بشکێنن و ئاوەکەی بخۆمەوە، ئیسراحەت دەکەم و پڕ بەدڵ دەڵێم ئۆخەی.! کە دوو کیلۆمەترێك رۆیشتین، بۆم روون بۆوە، کەوا ئەو لەبەر تەندروستیم ئاوی خواردنەوەم ناداتێ، ئەو وای بە باش دەزانێ، دەبێ پزیشکێ بڕیار بدات. ئەو دەیزانی، خواردن و خواردنەوە بۆ من رەنگە باش نەبێ و سەخڵەتم بکات..

زانیم کەوا لەلای ئەوان پزیشك نییەو دەبێ بمگەێنێتە شاری سان خوان دی ئورایا، ئەم شارەش، دوو رۆژە رێ دوورە! پاش رۆیشتنی نزیکەی نیو سەعات، لە قەراخ خانویەکی داری سەر بە چینکۆ منیان داگرت، لەگەڵ دوو ژنی تر، هەڵیانگرتم و لەسەر جێگایەکی پاك و خاوێن

دریـژیان کـردم. جامێـك شـلەی گـەرمیان هێنـا، بـە دەسـتی، ژنێكیـان، دڵـۆپ دڵـۆپ لـە دەمـی کـردم، بـە خواردنـەوەی و گەیشتنی ئەو شلەیە بۆ هەناوم، کـەمێ هێـزو مـەزاجم هاتـەوە سەرخۆ، تێربووم، ئارەزووی چیترم نـەما. کـە بەسـەرهاتەکەم هەنـــدێك گێڕایـــەوە، دیـــاربوو، هیـــچیان نەبیـــستبوو، نـەیانزانیبوو، مـن خنکـاوم، هیـچیان لـەو کارەسـاتە جـەرگبڕە نەبیستبوو، ئەمەیان دڵتەنگی کردم.

-2-

ئەو ژنەی دڵۆپ دڵۆپ ئاوی لە زاری دەکردم، لە دەمی دامەوە، کە چیتر قسە نەکەم، کاتی ئەوە نییە! ئاوەکەت بخۆرەوە.! قسەکانت بۆ دوایی، بۆ رۆژێکی تر هەڵگرە. کە بۆنی چێشتم کرد، ئارەزووی خواردنم لا دروستبوو، بۆ پاروویەك خواردن، زۆریان لێ پاڕامەوە، بەڵام! وتیان: تا دکتۆرێ تەماشات نەکات، ناکرێ، زادێ بچێتە هەناوت، نابێ! تا پزیشکێ دڵنیات نەکات، بێجگە لەو شلەیە، هیچ ناخۆیت. رۆژ درەنگ داهات و پزیشك هەر نەهات. داماسو ئیمتیلا، ئەو پیاوەی منی هەڵگرتەوە، چوبوو بۆ شاری مۆلاتۆس و ئاگاداری پۆلیس و لێپرسراوانی کردبۆوە، ئەوانیش هیچیان نەزانیبوو، وەك زانیم، رادیۆشیان هەبوو، بەڵام کەسی وایان نەبووە، گوێ لە هەواڵەکان راگرێت و زەوقی بیستنی هەواڵیان نەبووە، ئەگەرنا خۆ هەموویان بە کۆمەڵ لە رادیۆکە کۆدەبوونەوە.

مفەوەزێك و شەش پۆلیس بۆ رزگارکردن و بردنم هاتبوون، ئەودەمەی ئەوان لە مولاتۆسەوە گەیشتن، من چاك

خـەوم لێکـەوتبوو، ئـەوە دوازدە ڕۆژە وا نەخـەوتووم، بـەڵام، ئەوان ئاگاداریان کردمەوەو هەڵیانگرتم، زۆرم لا ناخۆش بوو، لەبەر ئازارەکانی هەموو گیانم، حەزم نەدەکرد بجوڵێمەوە.

ڕوونـاکی لایتـەکانی دەسـتیان، تیـشکی فانۆسـەکان، چاویان دەزوراندمەوە، خەڵکێکی زۆریشم لێ کۆببۆوە، چ جا ئەوانەی بۆ ڕزگارکردنم و چاودێریم هاتبوون، یان ئەوانەی هاتبوون تەماشام بکەن، لە قەرەباڵغییەکە کەمێ تەنگەنەفەس بووم، پشوم سوار و دڵتەنگ، وەخت بوو بخنکێم.

دیسان ڕۆیشتم، ئای منی بەدبەخت و چارەڕەش، دوازدە ڕۆژە هـەر دەڕۆم، هـەر بـەڕێوەم، هـەر دەڕۆم و نـازانم لـەکام مەنزڵم و کەی دەگەمەوە دوا مەنزڵ!

-3-

بە ڕێگایەکی سەخت و هەوراز و نشێودا منیان برد. لەسەر تەختەدارێك منیان بەرز ڕاگرتبوو. هەشت کەس منیان لەسەر شانیان دانابوو، هەردوو کەسێ لایەکیان لەسەرشان بوو.. زۆرم گەرما بوو،لە گەرمی و رووناکی لایت و فانۆسەکان بێزار ببووم، ئەدی ناڕەحەتیم لەسەر ئەو تەختەدارە، دیارە بەختی من وایە، لەسەر تەختەدارێك بۆ سەر تەختەدارێکی تر، هەر دەڕۆم..! وامدەزانی لەناو زیندانێکی تاریك و تەسکدام و ئازار دەدرێم، هەر نیو سەعاتێ، ئەم هەشت کەسە دەگۆڕان و هەشت کەسی تر دەهاتنە بن دارەکەو دیسان دەڕۆیشتین.. ئەوەیان، باش بوو پارچە کێکی سوێرو ئاویان دامێ. بەم غەڵبەغەڵبە، بەم سوارو لەسەرشانە، هەشتی بەیانی گەیشتینە شەقامەکانی شاری مولاتوس. خەڵکێکی ئەوەندە زۆر بۆ دیتن و پێشوازیم هاتبوون بە سەد مفەوەزو پۆلیس خەڵکەکە پەرتەیان پێنەدەکرا..!

هەر بابایە دەهاتە پێش و ڕێگاکەشیان دەبەست. مولاتوس، شارێکی بچوکی ماسیگرانە، شەقامەکانی تەسک و باریک و تەنگەبەرن و هەوای کەم بوو، منی ماندوو و نەخۆشیش.. خەڵك هەردەهاتن. دەهاتنە تەماشام! لە شاری مونتیریا بۆ هاتوچۆ هەفتەی دووجار فڕۆکەیەك دەهات و هەواڵ و کاڵاو پێویستیەکانی بۆ دەهێنان، بۆیە هەواڵی من بۆ ماڵەوە و هەواڵی ماڵەوەش بۆ من، دوا دەکەوێت، من چاوەڕوانی هەواڵی ماڵەوەم بووم، لە جیاتی ئەوە، خەڵك بۆ دیتنم دەهاتن، دەستەیەك دەهاتە پێش و نیگایان دەکردم و جێگاکانیان دەگۆڕی و دەکشانەوە و دەستەیەکی تر دەهاتن.. منیان لەسەر ئەرزەکە داناو خەڵکەکەش بۆ دیتنم ڕیزیان گرت.

دوو ساڵ لەمەوپێش لە شاری بۆگوتا، بە پەنجا سانتفۆس خەڵك بە کلۆفەوە دەهاتن بۆ دیتنی دەروێشێك، کەوا ماوەی نۆ ڕۆژە لە قەفەسێکی شووشەیی داخراو ژیابوو، ئەویش بێ نان و ئاو ژیابوو، بۆیە ببوە پاڵدان و قەرەباڵغییەك ئەوسەری دیار نەبێ، وا ئێستاش منی دە ڕۆژ لە دەریا ژیاوی بێ خۆراك و بە ئەشکەنجە ڕزگارم بوەو خەڵکیش، یەك لە دوای یەك، لە دوورو نزیك، بە پەلە دێن بۆ دیتنم، بەڵام، جیاوازییەکەی ئەوەبوو، خەڵکەکە، بە خۆڕایی تەماشایان دەکردم. کەسیش نەبوو، بلیت دابەش بکات و پارە وەرگرێت، ئەگەرنا، بازاڕم دەبوو..!

لەسەر هەمان تەختەدار، منیان گواستەوە بۆ شاری سان خوان دی ئوریا، ئەمجارە، لەم هەوارەدا، بینەرو خەڵك زۆرتر بوون، شەش سەد کەسێك دەبوون..! منداڵ و پیر, ژن ,پیاو,گیانەوەر,کەر, گاو گۆلکیشیان.. هاتن.! بەو ڕێگایەدا یەك ڕۆژ ڕۆیشتین، هەر خەڵکم بینی. پیادەو سوارم بینی. کە خەڵکەکەم دەبینی، خەڵکی لەش ساغ و تەندروستی باش و چوست، دەبوژامەوە، کەیفم پێیان دەهات.! بێگومان، هەموویان تێرو پۆشتە بوون، حەسوودیشم پێیان دەهات. لەناو ئەو حەشاماتەدا، دەنگی موسیقایەکم گوێ لێبوو، رادیۆیەك بوو، کە دەڕۆیشتین، دیاربوو، دڵۆپە ئاوەکان و کێکە سوێرەکە، زەوقی خواردنی لا دروستکردبووم، بۆیە زۆر حەزم چووبوە خواردن....!

کە گەیشتینە ناو شار، چیم بینی، لافاوێ خەڵك، هێرشیان هێنا، شاریان چۆڵکرد.. هەموویان بۆ دیتنم هاتن.. هاتنە پێش.! دکتۆر همبرتوگومیر، کە جەستەمی پشکنی و جوان و ورد تەماشای کردم، بزەیەکی هاتێ‌و موژدەی لەش ساغی دامێ.. فڕۆکە ڕاوەستابوو، فەرموویان لێکردم و وتیان، بۆ ماڵەوەو بۆ باوەشی ماڵ و مناڵەکەت بفڕە.. فەرموو..

بەشی چواردەهەم

-1-

دە رۆژی مانــەوەم لــە نــاخی دەریــاو لــە پانــایی ئاســۆ بەرینەکەی، تـەنیاو سـەرگەردان، بـێ ئـاو و بـێ خـۆراك بـوو، منی کـردە پاڵـەوان، خـۆ ئەگـەر خـواردن و قیبلـەنما و قولاپی ماسـیگرتنم لابایـە، یـان هـەر چـەند پـاروە زادێکـم لەلابایـە، نەدەبوومـە ئـەو پاڵەوانـە.! ئـەو شـەڕە سـەرەیەو بـەرگری و دەردەسـەرییە بۆ ئـەوە نـەبوو. ببمـە پاڵـەوان، بـەڵکو بـەس بۆ ئەوە بوو نەمرم! رزگـارم بـێ! لێم دەپرسن، رات چیە، ئێستا تۆ پاڵەوانی..؟!

بـەوە سەرسـام و شاگەشـکە دەبـووم، پاڵـەوانی چـی.؟ مـن هــەر پیاوەکــەی جــارانم، پاڵــەوانی چــی..! پاڵەوانیەکــەم ئەوەندەیـە، ئێسـتا چـۆکم ژان ناکـات. پـشتم ناهێـشێت، هـەر وەك جارانم، هیچ نەگۆڕاوم. برادەرە دڵسۆزەکانم بـە چاوێکی تــر ســەیریان دەکــردم. منــیش رق و بێــزم لــە چــاوانیان دەخوێندەوە..! من لە ژیانمدا هیچ رۆژێ، قەت! هـیچ ناحـەزو

دوژمن و نەیارم نەبووە، ئەی ئەم خەڵکە بۆ وام تێدەگەن.. بۆ!؟ زۆریش کۆششم بۆ ئەوە کرد، هەموویان، ئەوەیان لەبیر بچێتەوە کە من پاڵەوانم! بە هەموو لایەك، وایانکرد ناوداربم، خەڵك هەر بۆ دیتنم دەهاتن.. نەك تەنیا لە شارەکەی خۆم، لە شارەکانی تری ولات، لە هەموو جیهان، دەهاتن، رۆژنامەنووسی زۆر هاتن، وێنەگر، هەواڵنێری ئاژانسەکان، ئاخافتنیان لەگەڵ کردم، وێنەیان گرتم، هەر بە غار دەهاتن، بەپەلە بوون، وایان دەزانی گەنجینەیەکی بەنرخیان دۆزیوەتەوە. وای لێهات، دەرگاوان و پۆلیس و دەستەلاتدارەکان خەڵکیان بۆ دیتنم قەدەغەو سنووردار کردو بواری ئاخافتن و دیدارو وێنەگرتنم کەم بۆوە.. منیش بەوەیان، بەم کارە، سەرسام بووم، بۆچی.؟! من هەر پیاوەکەی جارانم.. هەر ئەوەندەم هەیە، دە رۆژ لە دەریا بە تەنیا بوومە و ئێستاش هاتومەتەوە، تەواو، ئەوەیان چی تێدایە.! بەلام، ئەوان بە شتێکی تریان لە قەڵەم دەدا، وەنەبێ کەسێ منی نەدیتبێ، پاش ئەوە، هەرچۆنێك بوو , بە فێڵ و بە ساختە، دوو رۆژنامەنووس هاتن، خۆیان گەیاندمێ، یەکەمیان سمێل زلێك بوو، نزیکەی پەنجا وێنەی گرتم، دووەمیشیان، خۆی کردبووە دکتۆری دەروونی و والێم بەژووریٚ کەوت.!؟

-2-

دایـك و بـاوكم و پزیـشكەكان و برینپێـچەكان و هەنـدێ پاسەوانی تایبەت، بێجگە لەمانە، كەسی تر بۆی نەبوو سەرم لێبدات و بمدوێنێ و پرسیارم لێبكات..!؟

رۆژێكیان، پزیـشكێكی گـەنج، بلـووزێكی سـپی لەبـەربوو، چاویلكە لەچـاو، لـێم هاتـە ژوورێ، ئەفسەرەكەی دەرگاكـەم، داوای ناســنامەی لێكــرد، ئــەویش گیرفــانی گــەڕاو وتــی: بمبوورە، ئیمڕۆ، چ بەڵگەنامەم هەڵنەگرتووە، ئەویش ڕاپێچا بـۆ لای بەڕێوەبـەری نەخۆشـخانەكە، پـاش گاڤێـك گەڕانـەوە، ئەفسەرەكە وتی، ئەم پزیشكە، بۆی هەیە ماوەی یەك چارەكە سـەعات لـە گـەڵتابێ ئـەو وتوێـژی نەفـسیت لەگـەڵ دەكـات، پسپۆڕی دەروونناسیە، لە بۆگۆتاوە تەشریفی هێناوە. بەڵام گومانم هەیـە، رۆژنامـەنووس بێ، وا دەزانم هـەر ئەوەو خۆی گۆڕیــوە، منــیش لــێم پرســی، جــەنابت، چــۆن دەزانــی ئــەو مامۆستایە، رۆژنامەنووسە..! پزیشك نییە!؟ لە وەڵامدا وتـی: پزیشكی دەروونی وا باوە، سەماعەی پزیشكان هەڵناگرێت.. ئـەو سـەماعەی بـە ملـی شـۆڕكردۆتەوەو گوایـە پزیـشكە..! بـــەڵام، زیرەكـــەو بـــە قـــسەكانی خـــۆی بەڕێوەبـــەری

نەخۆشـخانەکەی قایـل کـرد، بـا یـەك چـارەکە سـەعاتێك بمێنێتەوە..!

منـیش بـڕوام نـەکرد پزیـشك بـێ! بـە ڕۆژنامەنووسـیش نەدەچوو، فەحسی کردم، هیچ قسەی لەگەڵ نەکردم، ویستی فێل لـە ئەفسەرەکە بکـات، تا بـە تـەنیا جێمـان بهێڵـێ، داوای لاپەڕەیـەکی سـپی کـرد، بـەڵام! ئەفـسەرەکە لـەو زانـاتر بـوو، خـۆی نەچـووە دەرێ، بـە پۆلیـسێکی وت، کـەوا پارچـە کاغەزێکی نوسینی بۆ بێنێ، داوای لێکردم، وێنـەی پاپۆڕێك بکێشم، منیش بەجوانی وێنەکەم کێشا، لـە کۆتاییدا وتـی: فەرموو ئیمزای لەسـەر بکە، دوایـی داوای وێنـەی خانویـەکی بچوکی کرد، منیش وێنەکەم کێشا، دارمۆزێکم لەگەڵیا کێشا، ویستی پرسیارێ بکات، بەڵام ئەفسەرەکە، قسەکانی پێبڕی، ئەویش فەحسێکی تری کردمـەوەو وێنەکەی بردو ڕۆیشت، بەڵام لە کاتی مۆڵەتدراو زۆرتر نەمایەوە.

بەیانی زوو لە ڕۆژنامەی ئەلتیمبو وێنەکەم بڵاوکرابۆوە و نیشانەیەکی لە ناوەڕاستی پاپۆڕەکە کردبوو، گوایە من لەوێ ڕاوەسـتابووم، بـەڵام مـن لـە دوای پاپۆڕەکـە بـووم، نـەك پێشەکەی.

بـە ریپۆرتاژەکـەی پزیـشکە ڕۆژنامەنووسـەکە، هـەواڵی مەسـەلەکەم چـاك پـەرت و بڵاوبـۆوە، خـەڵك بـە گـشتی لـە

مەسەلەکەم گەیشتن. کە لە فڕۆکەخانەی بۆگۆتا دابەزیم، سەرۆك کۆمار، یەکەم پێشوازیکەرم بوو، دەستە دەستە گەورە لێپرسراوان و پیاوماقوڵان هاتبوون، سەرۆك ویستی، گفتی ئەوەم لێ وەربگرێت، کەوا دەگەڕێمەوە کاری دەریاو پلەی ئەفسەریشم دەدەنێ، کۆمپانیای دروستکردنی کاتژمێری دەستی، پێنج سەد دۆلاری خەڵاتکردم و بڵاوکرایەوە کەوا، کاتژمێرەکەی دەستم لەم گەشتە سەختەدا یەك چرکە دوا نەکەوتووە، هەروەها کۆمپانیای دروستکردنی پێڵاویش، دوو هەزار پیزۆسی دامێ، وتیان، کەوشەکەی ئەو لەو ماوەیەدا، بەقەد نووکە دەرزییەك نەقرتاوەو ئەمەش نیشانەی پتەویی و چاکی پێڵاوەکەیەو ناوبانگی باشی کارخانەکەیە! لەگەڵ ئەوانەشدا، هەزار دۆلاریشم لە خاوەنی کارگەی بنێشتی زارم وەرگرت و حەقی بڵاوکردنەوەی هەواڵەکەش لە تەلەفزیۆندا پێنج هەزار بیزۆسم وەرگرت، بە کورتی، ژیانی دەردەسەری و ناخۆشیم لەو دە ڕۆژە تەنیاییەو لە ترس و تەوژمی تاك و قوربەسەرییم بوە، سەرمایەیەکی زۆرو ناوداری زۆرتر، بەڵام!؟ ئەگەر دە هەندە پارەی ترم بدەنێ و سەد هەندەش ناوداربم و سەرۆك کۆماریش زۆرتر ڕێزم بگرێت، من قایل نابم و نامەوێ جارێکی تر ئەم دەردەسەرییە ببینم..! نامەوێ.. هیچ.....

بوومه پاڵەوان، ناو و ڕەنگ و دەنگم گەیشتە هەموو سوچێکی جیهان، بەڵام من مەسەلەکەم جارێ هەر بە ئاسانی وەرگرتبوو، لەگەڵ برادەرەکانم دەچوومە سینەماو لە چایخانەکاندا دادەنیشتم، زۆریش خۆم دەرنەدەخست، ئینجا، ڕۆژانە چەندەها نامەو پەیام و تەلگراف و پۆستم بۆ دەهات. خەڵکی ناسیاو و بێگانە حەزیان بەدیدارم دەکرد، لە بیریرا پارچە هەڵبەستێکی درێژو جوانیان لەسەر سەربوردەکەم نوسیبوو و ئیمزای سێ پیت یو. ڤی. سی لەسەر بوو گەیشتە دەستم، لە شاری موبیلەوە ماری چاوشینی هاوڕێم نامەو وێنەی ڕازاوەی بۆ دەناردم.. بۆ پیرەژنێکی بەزەوق و خاوەن ئەلبومێکی زۆر، بەسەرهاتەکەم، وەك چۆن بۆ ئاژانسەکانم گێڕابۆوە، بۆ ئەویشم گێڕایەوە.. لە هەمووشیان سەیرتر، کەسانی واش هەبوون، منیان بە گێل و شێت دەزانی، بڕوایان نەدەکرد.. منیش دەپرسم..؟! ئەی ئەگەر وا نییە، ئەم دە ڕۆژە لە کوێ بووم. لە کوێ بووم.. ها..

بەرشەلونە شوباتی 1970

*لە شارۆچکەی بازیانی کوردستانی باشور لە ئایاری(1982)کراوە بە کوردی و دووبارە لە حوزەیرانی(2000)لە سوید نوسراوەتەوە.